

Les claus d'un èxit: Estudi de la relació entre el CaixaForum Barcelona i els joves de la ciutat

Treball de Fi de Grau

Facultat de Filosofia i Lletres

Grau en Humanitats

Autora:

Júlia Roig Ulayar

Tutora:

Anna Vié Riba

Juny 2020

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS	3
METODOLOGIA.....	4
MARC TEÒRIC	5
Context cultural a Barcelona.....	5
El públic jove	9
Les exposicions temporals	11
Obra Social La Caixa	15
ESTUDI DEL CAS	18
El CaixaForum Barcelona.....	18
Enquesta: El CaixaForum i els joves de Barcelona	22
Mostra.....	22
Metodologia	23
Preguntes	23
Resultats de l'enquesta	25
CONCLUSIONS I REFLEXIONS FINALS	32
REFERÈNCIES.....	35
ANNEX	I
Model d'enquesta.....	I
Gràfiques de resultats.....	IV
Gràfiques d'encreuament de dades	XII

INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

El CaixaForum Barcelona és un dels espais expositius més importants de la capital catalana. Amb una mitja de quinze exposicions cada any, és un dels centres que més mostres organitza a la ciutat (el primer, si es parla de centres privats) i les seves xifres de visitants són comparables amb grans museus barcelonins com el MNAC o el Museu Picasso.

L'ànim del present treball és esbrinar quin impacte té vers la ciutat de Barcelona un centre d'exposicions tan important i amb unes característiques i context tan concrets com el CaixaForum Barcelona. Entenent que l'empremta i l'abast que aquest pot tenir sobre la ciutat és molt extens i es pot manifestar de maneres molt diverses, el treball es pretén centrar en com el CaixaForum Barcelona és entès i valorat pel públic jove. És a dir: investigar l'impacte produït per aquest Centre sobre els joves barcelonins i els seus perquè.

Així doncs, no es pretén fer un estudi complet de la incidència del CaixaForum Barcelona en la ciutat, sinó centrar-se en una petita parcel·la d'aquesta. Per tant, els objectius a assolir al llarg d'aquest treball són:

1. Conèixer el context en el qual es situa el CaixaForum Barcelona per a entendre millor el seu valor potencial. És a dir: cercar sobre la tipologia d'exposicions que fa, l'Entitat que hi ha darrere i l'entorn en el qual desenvolupa la seva acció per a així poder entendre millor els perquè i els com de la incidència produïda o la magnitud que aquesta podria arribar a tenir.
2. Col·locar el CaixaForum Barcelona en el seu context cultural més proper i esbrinar si el Centre segueix la tònica general o esdevé una singularitat en el panorama museístic de la ciutat.
3. Descobrir quina és l'opinió que tenen els joves barcelonins del CaixaForum Barcelona. Saber si hi van o no, què els hi agrada o desagrada del Centre, etc. Això permetrà, a la vegada, esbrinar els punts forts i els punts febles del Centre envers el públic jove i, sobretot, veure si el CaixaForum Barcelona és o no valuós per a ells.

METODOLOGIA

Per a poder respondre tots els dubtes plantejats anteriorment el treball s'ha dividit en dos apartats clarament diferenciats: el marc teòric i l'estudi del cas.

El marc teòric pretén ser una investigació de la situació actual, les característiques i el context en el qual es troba el CaixaForum Barcelona. Així doncs, en aquest primer apartat es posarà especial atenció en el context cultural actual a Barcelona a través de xifres, percentatges i altres dades que puguin ser d'interès a l'hora d'entendre quina és l'afluència i el perfil dels visitants dels museus de la ciutat. Es farà, a més, un especial èmfasi en el públic jove i en com és el seu consum dels museus i centres expositius. Posteriorment, es tractarà també el fenomen de les exposicions temporals a través de les seves característiques distintives i la seva empremta en la ciutat de Barcelona per així entendre millor com és i quin és el potencial d'un centre dedicat principalment a exposicions temporals com és el cas del CaixaForum Barcelona. Per últim, es contextualitzarà també l'entitat que hi ha darrere d'aquest Centre i quina trajectòria cultural té per a poder comprendre la filosofia, les capacitats i les possibilitats d'aquesta a l'hora de desenvolupar la seva funció.

L'estudi del cas es centrarà ja de manera més directa en l'objecte del treball. Així, es presentarà el CaixaForum Barcelona i es farà un panorama de la seva història i les xifres que l'envolten. Posteriorment, es realitzarà una enquesta telemàtica a més d'un centenar de joves barcelonins amb l'objectiu de donar respostes concretes als dubtes formulats. Aquesta enquesta, la metodologia de la qual es troba explicada més detalladament en el mateix apartat, posarà en relació els coneixements adquirits en el marc teòric i les respostes obtingudes en el sondeig per intentar així establir relacions de causalitat entre una part i l'altra.

Les reflexions obtingudes a partir de la conjunció d'ambdues parts pretendran així respondre a la gran pregunta: com és la relació entre el CaixaForum Barcelona i els joves de la ciutat?

MARC TEÒRIC

Context cultural a Barcelona

Barcelona ha estat i és avui dia un punt de referència quant a la cultura respecta. La ciutat ofereix una àmplia oferta cultural que abraça activitats tan diferents com poden ser les arts escèniques, festivals i fires de tota mena, concerts, activitats en biblioteques i ateneus populars, etc. Els museus i centres d'exposicions de la ciutat comtal no podien ser menys i, de fet, suposen una part important d'aquesta oferta cultural.

Però, per a traslladar tot això als fets, caldrà aportar algunes dades significatives. Segons L'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), l'any 2019 els museus i centres d'exposicions municipals de la ciutat van rebre 4.824.376 visitants¹ (incrementant la xifra de l'any anterior en 200.000 visitants²). Una xifra que, tot i semblar significativa, augmenta encara més quan en aquest còmput incloem també els centres de caràcter privat. De fet, si prenem les dades proporcionades per l'Ajuntament de Barcelona³ i tenim en compte els visitants de museus i centres expositius públics, privats i consorciats, la xifra per a l'any 2018 augmenta fins a un total de 15.174.409 visitants⁴. Per a entendre aquest descomunal augment de la xifra és primordial comprendre un fenomen que marca el consum cultural museístic a Barcelona: només el 35% d'aquests equipaments són públics⁵. El 50% dels museus i centres expositius a la ciutat són de caràcter privat i el 15% restant són consorcis (en els que s'inclouen museus tan rellevants i amb un nombre de visitants tan elevat com el Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Museu Picasso).

A més de mostrar-nos el pes que tenen els centres privats a la ciutat comtal, les xifres recollides per l'Ajuntament de Barcelona⁶ ens fan veure una tendència generalment ascendent en el nombre de visitants als museus i centres d'exposicions de la ciutat (tant privats com públics i consorciats). Aquesta és una tendència que, si bé no és massa pronunciada, sí que evidencia un camí d'ascens consolidat en el temps.

---

¹ INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (23 de desembre de 2019) Els museus i centres d'exposició municipals han rebut 4.824.376 visitants l'any 2019. *Institut de Cultura de Barcelona: Servei de premsa*.

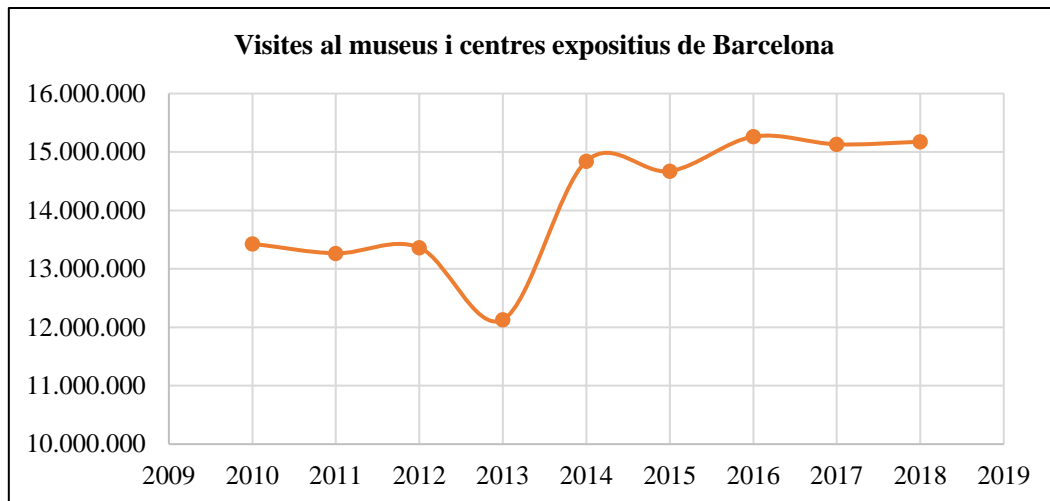
² INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (7 de gener de 2019) Els museus i centres d'exposició municipals han rebut un total de 4.624.441 visitants l'any 2018. *Institut de Cultura de Barcelona: Servei de premsa*.

³ Cal tenir present que l'Ajuntament de Barcelona publica els anuaris de cada any amb les dades corresponents a l'any anterior; de manera que a l'anuari de 2019 s'hi troben les xifres de 2018.

⁴ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^a) Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona. Any 2019. Cultura. Web. *Estadística i difusió de dades*.

⁵ OBSERVATORI DE DADES CULTURALS DE BARCELONA (s.d.) Context. Web. *Museus i espais d'exposicions*.

⁶ AJUNTAMENT DE BARCELONA (s.d.) Dades de la ciutat. Web. *Estadística i difusió de dades*.

Font: Creació pròpia a partir de les dades proporcionades per la web d'Estadística i Difusió de dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Així doncs, es podria dir que el consum de museus i centres d'exposicions a Barcelona gaudeix de bona salut? Activitats com el Barcelona Dibuixa (abans anomenada *Big Draw*) o la Nit dels Museus cada cop compten amb més i més assistents. Aquesta última, de fet, va tancar la seva última edició amb un fort increment dels seus centres participants (seixanta-vuit equipaments dins la ciutat de Barcelona) la qual cosa denota un èxit en les anteriors edicions.⁷

Ara bé, no cal no deixar-se enganyar per les dades. Si es vol fer una radiografia ajustada a la realitat del consum de museus i centres d'exposicions a Barcelona cal també parlar d'una altra xifra que farà entendre molt millor el panorama general. Si bé és cert que cada cop hi ha més visitants als museus, si l'objecte d'aquest treball és analitzar com un centre d'exposicions concret afecta al consum cultural dels barcelonins, cal plantejar-se: quants d'aquests visitants són locals? Un estudi realitzat pel Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública (GESOP) amb la col·laboració de l'ICUB ha revelat que, l'any 2018, només un 14,1% dels visitants dels museus de la ciutat foren barcelonins.⁸ A continuació es presenten els percentatges de procedència dels visitants dels anys 2016⁹ i 2018¹⁰, que també apunten a un ascens del públic internacional.

⁷ INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (2 de maig de 2019) La 'Nit dels Museus' celebra la seva edició més metropolitana de la mà de 84 equipaments. *Institut de Cultura de Barcelona: Servei de premsa*.

⁸ GESOP (2019) Museus de Barcelona: Explotació estadística de les dades de visitants de 2018. Pàg. 19.

⁹ GESOP (2017) Museus de Barcelona: Explotació estadística de les dades de visitants de 2016. Pàg. 26.

¹⁰ GESOP (2019) *Op. Cit.* Pàg. 19.

	2016	2018
Barcelona Ciutat	17,7%	14,1%
Resta de Catalunya	6,8%	5,9%
Resta d'Espanya	4,1%	3,5%
Resta del món	69,9%	73,2%

Font: Creació pròpia a partir de les dades proporcionades pels estudis de públics del GESOP

Si bé aquest estudi no inclou tots els museus de la ciutat, sí que compta amb una selecció de setze dels més importants, la qual cosa ja permet veure'l com un clar indicador de qui són els principals consumidors de museus i exposicions a Barcelona. En aquest aspecte caldria assenyalar els dos extrems de la balança: per un costat el Museu Picasso (amb un 1,9% de públic barceloní) i per l'altre el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (amb un 34,3% de públic local).¹¹

Aquesta informació es complementa amb l'enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona recentment realitzada per l'ICUB¹². En l'apartat de participació cultural, només un 15,9% dels enquestats declaraven haver anat sovint o molt sovint a museus i centres d'exposicions en els últims sis mesos, mentre que el 35,7% deia que mai o quasi mai. El percentatge pujava del 15,9% fins al 28,1% quan es tractava que els enquestats diguessin si els hi agradaria anar més sovint als museus disponibles a la ciutat.

L'Enquesta de Participació Cultural realitzada pel Gabinet Tècnic de la Generalitat de Catalunya l'any 2017 apunta que la principal causa d'aquesta manca d'assistència del públic local als museus és la falta de temps (43,9%) seguida de la manca d'interès (34,2%) i del preu de l'entrada (25,3%).¹³ Aquest últim factor, de fet, podria ser especialment rellevant si es té en compte que el mateix estudi revela que un 45,6% dels enquestats ha accedit de manera gratuïta a l'última exposició visitada; la qual cosa demostraria la importància que es dona al factor econòmic.¹⁴

Tot aquest complex panorama i ball de xifres viu en paral·lel amb una realitat que s'està produint els darrers anys a la ciutat: l'aparició de nous centres expositius o, si més no, de

¹¹ *Ibidem*. Pàg. 19.

¹² INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (2020) Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona: Procés d'elaboració i anàlisi de resultats.

¹³ GABINET TÈCNIC DEL DEPARTAMENT DE CULTURA (2019) Enquesta de participació cultural a Catalunya 2017. DeCultura núm. 59. Pàg. 24.

¹⁴ GABINET TÈCNIC DEL DEPARTAMENT DE CULTURA (2019) *Op. Cit.* Pàg. 23.

noves fòrmules expositives. En els darrers anys s'estan popularitzant cada cop més els centres innovadors que pretenen entendre el món dels museus d'una manera diversa. Espais que fugen del motlle tradicional dels museus ja sigui a través del seu format i/o del seu contingut. Alguns dels casos més destacables són les exposicions del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona amb temàtiques quotidianes i properes a la població (cal recordar que és un dels museus amb més índex de visitants locals) o, des de la iniciativa privada, la Fundació Mapfre. Aquesta última va obrir la seva sala d'exposicions l'any 2015¹⁵ i des d'aleshores ha anat guanyant pes en l'escena cultural barcelonina acollint importants mostres i aconseguint una mitja de 100.000 visitants a l'any.¹⁶ Tan gran ha estat el seu èxit que enguany tancaran la seva seu a la Casa Garriga Nogués per a obrir-ne una de nova i més gran sota la Torre Mapfre del Port Olímpic. Aquest trasllat, a més, ve acompanyat per un important projecte de transformació: la creació d'un centre internacional de fotografia.¹⁷ I és que, gràcies a aquestes noves iniciatives, els museus i centres d'exposicions a Barcelona estan en constant procés de reinvenió. Aquest és el cas també del recentment inaugurat Ideal, el primer centre d'arts digitals al sud d'Europa¹⁸ que pretén unir el món de l'art i el de les tecnologies. Un nou tipus de centre que ha tingut una gran acceptació i que s'ha vist obligat a allargar la seva primera exposició: "Monet, l'experiència immersiva" a causa de l'afluència de públic. Aquests nous models, amb formes i continguts diferents, han esdevingut grans formats d'èxit que han sabut captar l'atenció dels barcelonins.

Així doncs, es podria dir que el consum per part dels barcelonins dels seus museus i centres expositius és complex. El present treball s'emmarca en un context en el qual hi ha una doble realitat: l'agenda cultural a la ciutat augmenta i els visitants també ho fan, però el percentatge de locals que esdevenen usuaris d'aquests serveis s'estanca¹⁹. Aquesta doble realitat es produeix a la vegada que sorgeixen noves concepcions expositives i activitats innovadores al voltant dels museus que atrauen la mirada dels barcelonins mentre que els grans museus tradicionals són colonitzats pels turistes. És a dir: cada cop triomfen més noves formes com poden ser el CCCB o la Nit dels Museus alhora que els

---

¹⁵ FUNDACIÓN MAPFRE (s.d.) Sala Casa Garriga Nogués: Art per a tothom al cor de Barcelona. Web. *Fundación Mapfre*.

¹⁶ SESÉ, T. (8 d'octubre de 2019) Mapfre abrirá un centro internacional de fotografía en Barcelona. *La Vanguardia*.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ PARIS, J. (4 de febrer de 2020) Monet pinta el nou centre d'arts digitals, l'Ideal

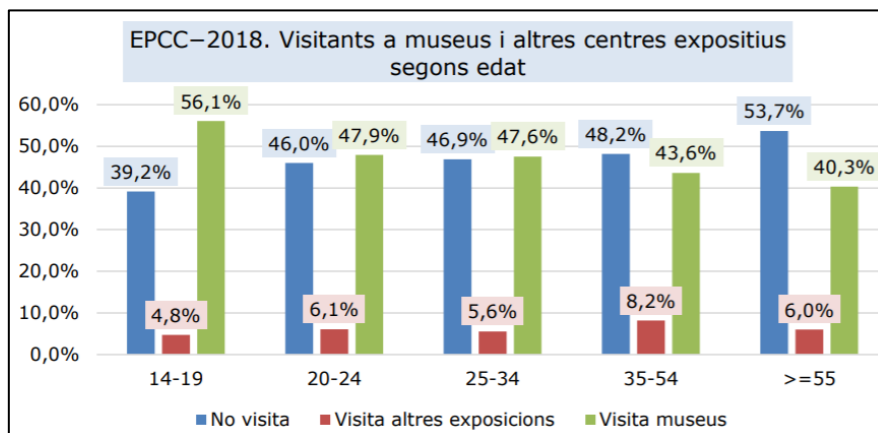
¹⁹ Caldria apreciar, però, que si el percentatge de locals es manté estable mentre el nombre total de visitants augmenta, això revela de manera indirecta un augment de barcelonins als museus.

museus més clàssics són visitats pels estrangers (com el Museu Picasso o la Fundació Miró). Sens dubte, són moltes les visions i aspectes a tenir en compte a l'hora d'entendre quin és el panorama general dels museus i centres expositius a la ciutat de Barcelona.

El públic jove

Caldria preguntar-se, però, en quin punt es troba el públic jove dins de tot aquest complex panorama cultural. Un estudi sobre la Participació Cultural de la Joventut Catalana realitzat entre el 2001 i el 2015 apunta que l'assistència a museus i centres d'exposicions és una activitat força transversal, és a dir, sense massa variacions entre el públic jove i l'adult.²⁰ De fet, l'anàlisi apunta a que la diferència entre els percentatges d'interès en aquesta mena d'activitats del públic jove i l'adult es mesura en dècimes. No obstant això, aquesta tendència podria estar canviant en els últims anys. Un estudi més recent de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural mostra que, del 2016 al 2018, hi ha hagut un augment del públic jove en museus i centres d'exposicions.²¹ Si bé la diferència amb el públic adult segueix sense ser excessivament accentuada, sí apunta a una nova tendència. Aquest estudi mostra que l'assistència a museus disminueix a mesura que augmenta l'edat dels enquestats i que, per tant, els joves són els que més visiten aquests centres. El següent gràfic d'aquest mateix estudi recull quin fou el percentatge de públic i “no-públic” segons l'edat l'any 2018.

Font: Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural. Enquesta de participació cultural a Catalunya 2018.

²⁰ ARIÑO VILLARROYA, A. I LLOPIS GOIG, R. (2017) La participació cultural de la joventut catalana 2001-2015. Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Pàg. 15.

²¹ INSTITUT CATALÀ DE RECERCA EN PATRIMONI CULTURAL (2019) Enquesta de participació cultural a Catalunya 2018. Resultats relatius a les pràctiques culturals dels catalans: museus i altres centres expositius. Pàg. 24.

Aquesta tendència dels últims anys queda també exposada en l'Enquesta de Participació Cultural de l'any 2017, on les taules també indiquen que, a major edat, menor és el la quantitat de visites als museus. Així, el nombre de gent que afirma haver visitat un museu en els últims dotze mesos disminueix progressivament d'un 58,7% en la gent d'entre catorze i dinou anys fins a un 42% en la gent de cinquanta-cinc anys o més.²²

L'enquesta de l'ICUB de participació i necessitats culturals d'aquest 2020 també apunta a que són els joves els que participen amb més freqüència en les que anomenen “activitats culturals legítimes”²³ entre les quals s'inclouen els museus i les exposicions.²⁴ Segons aquest estudi, les persones entre setze i vint-i-quatre anys, lideren el rànquing en quantitat “d'activitats culturals legítimes” realitzades en els últims sis mesos.

Per últim, resulta important remarcar com ha evolucionat aquest consum museístic per part del públic jove. En aquest sentit, l'estudi de Participació Cultural de la Joventut Catalana mostra un canvi de paradigma entre els anys 2001 i 2015. La investigació demostra que a inicis del mil·lenni el principal factor que impedia als joves l'assistència als museus era la manca d'interès (49%) mentre que, de manera més recent, la falta de temps (33,7%) i el preu de l'entrada (44,7%) han vist augmentats els seus percentatges notòriament.²⁵ Aquesta evolució en els criteris de “no-consum” explicaria, per una banda, l'augment del públic jove en els museus (que comptaria ara amb un major interès) i, per altra banda, mostraria que els joves, de la mateixa manera que el públic general, valoren el temps i els diners com importants factors a l'hora de decidir visitar un museu.

---

²² GABINET TÈCNIC DEL DEPARTAMENT DE CULTURA (2019) *Op. Cit.* Pàg. 23.

²³ L'ICUB defineix “activitat cultural legítima” com a aquelles activitats reconegudes per i generades amb el suport de les institucions públiques o d'altres agents del sector cultural amb més poder de prescripció. Per exemple: visitar exposicions, llegir llibres, anar a concerts, anar al cinema o el teatre, etc.

²⁴ INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (2020) *Op. Cit.* Gràfica nº 10, Pàg. 48.

²⁵ ARIÑO VILLARROYA, A. I LLOPIS GOIG, R. (2017) *Op. Cit.* Pàg. 10.

Les exposicions temporals

En els últims anys la presència d'exposicions temporals a museus i centres culturals diversos s'ha multiplicat.²⁶ Existeix, doncs, una garantia d'èxit a l'hora de fer aquesta modalitat d'exposicions? Cal analitzar i saber ben bé com és una exposició temporal per a poder identificar les seves característiques i així saber què poden aportar a l'estudi del cas actual.

Segons l'ICOM²⁷, un museu és una institució sense fins lucratiu, permanent, al servei de la societat i el seu desenvolupament, oberta al públic, que adquireix, conserva, investiga, comunica i exposa el patrimoni material i immaterial de la humanitat i el seu medi ambient amb finalitats educatives, d'estudi i esbarjo.²⁸ D'aquesta definició s'extreu una de les principals missions dels espais expositius: comunicar coneixements a l'usuari. És precisament en l'acompliment d'aquest deure on les exposicions temporals juguen un important paper. Una funció que, si bé en nombrosos casos s'exerceix dins de museus tradicionals, també es pot dur a terme en espais sense una col·lecció permanent preexistent. De fet, hi ha molts museus que han trencat ja amb la concepció d'exposició temporal-exposició permanent establerta tot creant centres dedicats íntegrament a exposicions temporals que van canviant periòdicament.²⁹ Com diu Ramos Lizana, els museus amb col·lecció pròpia tenen els seus avantatges, però no l'exclusivitat de les iniciatives patrimonials.³⁰ Així doncs, d'ara endavant, en aquest treball s'entendran les exposicions temporals en totes les seves dimensions: aquelles que formen part d'un museu amb col·lecció permanent i aquelles que constitueixen el contingut íntegre del museu en el qual es troben.

Seguint amb la funció de les exposicions temporals, val a dir que aquestes no són una simple transmissió d'informació cap al visitant. Van més enllà. El seu caràcter fa que puguin cobrir buits de coneixement dels quals no s'ha parlat abans o bé esdevenir una ampliació del que ja es coneix.

---

²⁶ CRESPO ROSELLÓ, P. (2014) Las exposiciones temporales. *Cuadernos de derecho de la cultura*, volum 7. Universidad Carlos III de Madrid. Pàg. 13.

²⁷ Si bé la vigent definició havia de ser renovada el passat 2019, la seva votació es va aplaçar, quedant encara en vigor la definició aquí proposada.

²⁸ ICOM (s.d.) Definición de Museo. Web. *International Council Of Museums*.

²⁹ RAMOS LIZANA, M. (2007). *El turismo cultural, los museos y su planificación*. Gijón: Trea. Pàg. 94.

³⁰ *Ibidem* Pàg. 95.

Aquest tipus d'exposicions tenen molts trets comuns amb les exposicions permanents com poden ser el seu rigor científic, l'adequació, la missió comunicadora, etc. però també en tenen d'altres força més peculiars. La seva principal característica és, com no podia ser d'altra manera, la temporalitat. És un tret que va molt més enllà de la seva duració en el temps, ja que impregna altres aspectes de l'exposició alhora que n'aporta un de nou: la llibertat (element bàsic en aquestes produccions). La temporalitat implica una llibertat de moviment major que la que trobem en exposicions permanents i que implica la possibilitat d'assumir més "riscos"³¹. Totes aquestes llibertats es materialitzen en característiques com per exemple...

- La temàtica. La "immediatesa" de les exposicions temporals fa que es pugui parlar d'un ampli ventall temàtic³². No només perquè es poden tractar temes contemporanis, sinó també perquè es pot fer de manera més moderna i adaptada als temps actuals. La manera en que es comunica el coneixement, quins elements s'empren per a transmetre'l i la informació proporcionada poden estar molt més actualitzades.³³ Sovint, les innovacions dutes a terme en exposicions temporals, un cop experimentades, han estat traslladades a les permanents. Es podria dir que les exposicions temporals poden arribar a marcar tendència.³⁴
- La narració. En tractar-se d'exposicions acotades i més "reduïdes", amb un fil temàtic concret, permet una major comprensió per part del visitant, qui es troba amb una narració acotada, amb principi i fi. El disseny de l'exposició juga un paper molt important en aquest tret, així com la possibilitat que té cada espectador de rebre aquesta narració al seu ritme.³⁵ El relat que es vulgui transmetre de manera concreta en una exposició temporal cobra una importància majúscula: és una entitat pròpia de comunicació i les peces que s'hi col·loquin seran eines per a transmetre-ho (no seran necessàriament les protagonistes).³⁶
- La forma i el contingut. En construir aquesta narració des de zero, hi ha una gran llibertat a l'hora de modelar l'espai i de transmetre els coneixements. S'entén que, per

---

³¹ VALDÉS SAGUÉS, M. (1999). *La difusión cultural en el museo: servicios destinados al gran público*. Gijón: Trea. Pàg. 192.

³² CRESPO ROSELLÓ, P. (2014) *Op. Cit.* Pàg. 14.

³³ ANÒNIM (2003) Conclusiones de las VI Jornadas de Museología. *Museo. Volum 8*, pp. 293-295. Pàg. 293.

³⁴ BUENO, C. (juliol de 2003) Exposiciones temporales: afinidades y peculiaridades. *Revista mus-A. Volum 2*, pp. 94-98. Pàg. 96.

³⁵ *Ibidem*. Pàg. 96.

³⁶ *Ibidem*. Pàg. 96.

a una exposició temporal, cal demanar préstecs i/o moure peces de la seva localització habitual (en el cas de les exposicions sense obres, s'entendran com a peces tots aquells recursos que transmeten el coneixement). Això permet l'apropament d'obres i recursos que normalment no es troben accessibles al públic (ja sigui perquè es troben al magatzem, perquè han estat portades d'altres museus o perquè són molt innovadores). Al mateix temps, una mateixa peça pot cobrar significats molt diversos segons el context expositiu en el qual es col·loqui, desplegant una major possibilitat d'innovació i significació.³⁷ La presentació d'aquests elements pot dissenyar-se de mil maneres diferents, ja que habitualment els espais dedicats a exposicions temporals són fàcilment convertibles i es poden adaptar així a les necessitats de cada projecte.³⁸

- El pressupost. Els pressupostos de les exposicions temporals també són ben diferents dels de les permanents: tant en positiu com en negatiu. Per una part, que els materials usats estiguin destinats a fer-se servir durant un període de temps limitat pot permetre (amb matisos) l'ús de materials més barats³⁹. Per altra banda, però, les peces o infraestructures vingudes de lluny o que siguin difícils “d'encaixar” en l'espai amb el qual es compta poden suposar importants despeses. Com Valdés Sagüés diu, es tracta de pressupostos menors en termes absoluts, però majors en termes relatius.⁴⁰

Totes aquestes característiques pròpies de les exposicions temporals desprenen el seu caràcter, com es produeixen i com es consumeixen. I és en aquest “com es consumeixen” on potser faria falta fer més èmfasis. La seva temporalitat aconsegueix un important objectiu en el visitant: la fugacitat desperta el sentiment que s'ha d'aprofitar abans que desaparegui. Són exposicions de temps limitat així que no es pot endarrerir la seva visita. Tenen, a més, un valor afegit: el d'atraure públic usual i casual. Són exposicions d'un potencial interès públic que poden ser visitades tant per usuaris que venen per primera vegada com per aquells que ja són més fidels al centre. Aquest especial potencial es deu, no només a la renovació dels seus continguts, sinó també al fet que aquestes

---

³⁷ IBÁÑEZ, GIMÉNEZ, M. (2002) La polisemia en los Montajes de las exposiciones temporales: diálogos obra-espacio. *Museo. Volum 8*, pp. 37-42. Pàg. 37.

³⁸ DEVER RESTREPO, P.; CARRIZOSA, A. (2010). *Manual básico de montaje museográfico*. Bogotá: Museo Nacional de Colombia. Pàg. 4.

³⁹ VALDÉS SAGÜÉS, M. (1999). *Op. Cit.* Pàg. 194.

⁴⁰ *Ibidem*. Pàg. 194.

transformacions mostren al públic que l'espai està viu.⁴¹ La comunicació es torna més assídua i fa palès un nivell d'activitat molt alt, renovant així l'atenció del visitant.⁴²

Són moltes les fortaleeses de les exposicions temporals. Les seves característiques concretes ajuden a entendre per què s'ha fet d'elles un recurs cada cop més habitual en els centres culturals a Espanya, on aquest tipus d'exposicions estan experimentant un fort auge des dels anys setanta.⁴³ En l'àmbit català es podrien destacar les dades aportades per l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural que indiquen que l'any 2018 un 88,6% dels museus de Catalunya van acollir exposicions temporals.⁴⁴ Això indicaria, doncs, una gran proliferació d'aquest estil d'exposicions. Es destaca també que els museus privats tenen un major percentatge relatiu d'exposicions temporals de producció pròpia enfront a les coproduccions o les produccions alienes.⁴⁵

A nivell local, el mateix estudi apunta a que la ciutat de Barcelona és precisament la localitat on s'organitzen més exposicions temporals, on hi ha més visitants per exposició i on es troba una major concentració de mostres de producció pròpia⁴⁶. Les dades de l'Ajuntament de Barcelona revelen que l'any 2018 es van realitzar un total de dues-centes trenta-vuit exposicions temporals a la ciutat comtal entre centres municipals, consorciats, públics i privats⁴⁷. Tot això indica la clara aposta de les entitats culturals barcelonines per a aquest format i per totes les oportunitats que el mateix ofereix.

---

⁴¹ PRATS, C. (1999) Plan museológico y exposiciones temporales. *Museo. Volum 8*, pp. 43-49. Pàg. 46.

⁴² VALDÉS SAGUÉS, M. (1999). *Op. Cit.* Pàg. 192.

⁴³ VOZMEDIANO, E. (20 de desembre de 2002) Las exposiciones temporales. Web. *Elena Vozmediano. Crítica de arte y políticas culturales*.

⁴⁴ INSTITUT CATALÀ DE RECERCA EN PATRIMONI CULTURAL (2020) Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Les exposicions temporals dels Museus Registrats de Catalunya 2018. Pàg. 4.

⁴⁵ *Ibidem*. Pàg. 5.

⁴⁶ *Ibidem*. Pàg. 5-7.

⁴⁷ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^f) 5. Exposicions temporals. 2019. Web. Estadística i difusió de dades.

Obra Social La Caixa

La Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis (coneguda actualment com CaixaBank) fou fundada l'any 1904 a Barcelona sota la direcció de Francesc Moragas.⁴⁸ Amb el pas del temps, es van anar integrant institucions benèfiques al voltant d'aquesta Caixa de Pensions fins que l'any 1918 es va crear un òrgan intern per a gestionar-les i professionalitzar-les: l'Obra Social.⁴⁹

Avui en dia l'Obra Social de La Caixa s'ha convertit en un dels pilars fonamentals de la institució i una de les fundacions més importants del món, arribant a comptar amb un pressupost de 500 milions d'euros.⁵⁰ Els fonaments sobre els quals es va voler fundar l'Obra Social foren la salut, la igualtat i la cultura⁵¹ i és precisament en aquest últim pilar on s'emmarca tota l'acció cultural de La Caixa, que des de l'Entitat entenen com “una eina de creixement personal i cohesió social”.⁵²

L'acció cultural de l'Entitat troba el seu tret de sortida ja cap als anys vint amb la creació de biblioteques públiques i un Museu Social,⁵³ cercant així esdevenir una eina de difusió del coneixement. L'any 1979 es va fer un important pas endavant quan l'Obra Social va decidir obrir el seu primer centre cultural a Barcelona, al Palau Macaya (edifici modernista obra de Puig i Cadafalch). És en aquest edifici on es van començar ja a realitzar de manera regular exposicions temporals.⁵⁴ Quasi de manera paral·lela i, emmirallant-se en l'*Exploratorium* de San Francisco⁵⁵, l'Entitat va crear també el primer museu de la ciència a Espanya⁵⁶ (actual CosmoCaixa). Aquests centres (i altres de més petits) foren els que van permetre a La Caixa, amb el temps, adquirir experiència en el camp de les exposicions i activitats divulgatives culturals, formant cada vegada equips més especialitzats.⁵⁷ Una acció que aniria més enllà dels centres i començaria també a

---

⁴⁸ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^a) *La historia del grupo*. Pàg. 1.

⁴⁹ *Ibidem*. Pàg. 2.

⁵⁰ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^b) *CaixaForum* [Arxiu en vídeo]. Min 00:43.

⁵¹ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^a) *Op. Cit.* Pàg. 2.

⁵² OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^c) Cultura i educació. Web. *Obra Social La Caixa*.

⁵³ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^b) *Op. Cit.* Min 01:17.

⁵⁴ OLLÉ PONS, J. (2002) La relación entre la Fundación “La Caixa” como promotor de exposiciones temporales y los Museos. *Museo. Volum 8*, pp. 137-145. Pàg. 137.

⁵⁵ PACHECO, L. (18 de novembre de 2015) El edificio histórico de CosmoCaixa, el asilo que abrió su puerta a la ciencia. Web. *El Periódico*.

⁵⁶ OLLÉ PONS, J. (2002) *Op. Cit.* Pàg. 137.

⁵⁷ *Ibidem*. Pàg. 138.

produir exposicions temporals a altres ciutats espanyoles a través de la col·laboració amb ajuntaments i altres organismes públics.⁵⁸

Tota aquesta història i experiència en aquest camp va permetre que cap als anys vuitanta l'Entitat comptés ja amb un estil i una manera de procedir a l'hora de produir les seves exposicions i activitats divulgatives i és que, de fet, una de les seves característiques és la producció pròpia o la coproducció.⁵⁹

En l'actualitat tot aquest llegat es materialitza en els centres culturals que l'Obra Social té distribuïts al llarg del territori espanyol, tots ells producte del que havia suposat fins aquell moment el primer centre cultural del Palau Macaya:⁶⁰ els CaixaForum. Avui dia existeixen vuit CaixaForum que es situen a Barcelona, Madrid, Palma, Saragossa, Sevilla, Girona, Tarragona i Lleida⁶¹ i on es fan al voltant de quaranta exposicions a l'any.⁶² Tots ells estan aconseguint tenir un gran èxit, convertint al "CaixaForum", com a òrgan en el seu conjunt, en el museu que més ha crescut a Espanya en els últims tres anys (un 31%).⁶³ De fet, els CaixaForum es troben dins la llista dels deu museus o esdeveniments culturals més importants d'Espanya.⁶⁴ Una influència a escala estatal que seguirà creixent amb la imminent construcció d'un novè centre a la ciutat de València.⁶⁵ Les dades dels centres dins de Catalunya també constaten un gran èxit, aconseguint 2.012.079 de visitants durant l'any 2019.⁶⁶

A més dels seus centres estables, l'Obra Social realitza també exposicions itinerants en col·laboració amb ajuntaments i altres institucions a un centenar de ciutats espanyoles a l'any.⁶⁷ Aquest és, de fet, un altre tret característic de l'Entitat, que intenta estar present anualment, com a mínim, amb una exposició itinerant a l'any a cada capital de província.⁶⁸

---

⁵⁸ *Ibidem*. Pàg. 139.

⁵⁹ *Ibidem*. Pàg. 139.

⁶⁰ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^b) *Op. Cit.* Min 01:37.

⁶¹ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^c) *Op. Cit.*

⁶² OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^b) *Op. Cit.* Min 02:15.

⁶³ EUROPA PRESS (21 de maig de 2019) CaixaForum y Guggenheim Bilbao, los museos que más crecen. Web. *El Nacional*.

⁶⁴ EL CULTURAL (13 de febrer de 2020) El Prado, el Reina Sofía y el Guggenheim repiten en el podio del Observatorio de la Cultura. Web. *El Cultural*.

⁶⁵ INFO ENPUNTO (8 de febrer de 2020) 'La Caixa' iniciará la construcción de CaixaForum Valencia, la primera semana de marzo. Web. *Info Enpunto*.

⁶⁶ INFO ENPUNTO (13 de gener de 2020) Los centros CaixaForum y CosmoCaixa en España recibieron 7.055.861 personas en 2019. Web. *Info Enpunto*.

⁶⁷ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^b) *Op. Cit.* Min 02:32.

⁶⁸ OLLÉ PONS, J. (2002) *Op. Cit.* Pàg. 142.

Tota aquesta activitat, tant en els CaixaForum com en les exposicions itinerants, va produir un total de 7.055.861 usuaris al llarg de tot el país l'any 2019.⁶⁹

El prestigi i trajectòria de les exposicions produïdes per l'Obra Social La Caixa ha portat a l'Entitat a tenir col·laboracions amb grans museus d'abast internacional com el *Pompidou* (amb qui té un acord per a sis exposicions fins al 2024)⁷⁰, el Prado⁷¹, El Thyssen-Bornemisza⁷², El *British Museum*⁷³ o el *Louvre*⁷⁴, la qual cosa avala el prestigi de les produccions fetes per la Fundació.

Com a apunt final, tot i que l'objecte d'interès per a aquest apartat siguin els CaixaForum i la seva tasca expositiva, cal destacar que l'Obra Social La Caixa compta també amb altres iniciatives culturals que permeten entendre millor el caràcter dels centres de l'Entitat. Entre elles destaquen CaixaEscena (un programa de creació i experimentació teatral ideat específicament per als joves), els Concerts Participatius (recitals on el públic té especial protagonisme) o el programa Art for Change (amb el qual es vol usar l'art com a eina de millora social).⁷⁵

Totes aquestes accions, sumades als centres repartits per tota Espanya, han fet de L'Obra Social La Caixa una institució amb un gran recorregut cultural. L'èxit en les xifres de visitants, així com la qualitat de les seves exposicions i la col·laboració amb grans museus de prestigi internacional, li han permès convertir-se en un dels principals agents expositius dins l'escena nacional espanyola.

---

⁶⁹ L.C. (9 de gener de 2020) Siete millones de visitantes asisten a las exposiciones de Fundació La Caixa. Web. *20 minutos*.

⁷⁰ GELI, C. (12 de juliol de 2019) Pompidou y CaixaForum, una alianza de museo. Web. *La Vanguardia*.

⁷¹ LATAMUDA (5 de desembre de 2018) El CaixaForum Sevilla muestra los dioses del Prado. Web. *Latamuda*.

⁷² EFE (3 de desembre de 2016) Los tesoros del Thyssen desembarcan en el Caixaforum de Barcelona. Web. *La Vanguardia*.

⁷³ F. CADENAS, J. (20 de setembre de 2019) La historia de Oriente Medio contada a través de su lujo. Web. *El País*.

⁷⁴ EFE (21 de setembre de 2015) Más de 400 antigüedades egipcias del Louvre, en el CaixaForum de Barcelona. Web. *Agencia EFE*.

⁷⁵ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.º) Cultura. Web. *Obra Social La Caixa*.

ESTUDI DEL CAS

El CaixaForum Barcelona

El CaixaForum de la ciutat de Barcelona s'inaugurà l'any 2002⁷⁶, esdevenint així el primer d'aquests centres propis de l'Entitat. Situat a l'Avinguda Francesc i Guàrdia, es troba en el que podríem considerar com un enclavament museístic de la ciutat, als peus del Museu Nacional d'Art de Catalunya i ben a prop d'altres com la Fundació Miró, el Museu Arqueològic de Catalunya o el Museu Etnològic. L'edifici escollit per l'Obra Social per a albergar el Centre és d'època modernista i es tracta de l'antiga fàbrica de filats i teixits Casaramona. La seva utilització per part de l'Entitat (que l'havia adquirit ja l'any 1963⁷⁷) va permetre la recuperació i restauració⁷⁸ per a la ciutat d'aquest edifici que data d'inicis del s. XX i és obra de Josep Puig i Cadafalch.⁷⁹

El Centre compta amb 12.000 metres quadrats⁸⁰ per a realitzar tot tipus d'activitats. De fet, l'oferta cultural que proporciona el CaixaForum Barcelona és molt variada: exposicions temporals, concerts, cicles de cinema, cafès tertúlies, visites guiades, activitats per a infants, lliuraments de premis, conferències, tallers... Per a la realització de totes aquestes activitats i d'altres, l'edifici disposa de diverses sales polivalents, un auditori, patis i terrasses i, és clar, sales expositives. El CaixaForum Barcelona compta amb un total de cinc sales d'exposicions que oscil·len des dels 800 i 1.000 metres quadrats les més grans fins als 100 metres quadrats de les més petites.⁸¹ Així doncs, el Centre pot allotjar més d'una exposició de manera simultània. A més de tenir aquests espais, però, CaixaForum Barcelona també és posseïdor d'una important col·lecció d'art contemporani, els magatzems de la qual es situen en aquest mateix edifici.

Es podria dir que un moment d'especial importància en la història del CaixaForum Barcelona fou el seu desè aniversari l'any 2012. L'espai allotjà algunes de les més exitoses exposicions fins a la data: “*Delacroix (1798-1863)*” i “*Goya: llums i ombres*”. Aquesta última, de fet, va batre tots els rècords, arribant a tenir a més de 5.000 visitants

---

⁷⁶ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^a) *Op. Cit.* Pàg. 10.

⁷⁷ CAIXAFORUM (s.d.) Visita'ns. Web. *CaixaForum Barcelona*.

⁷⁸ La gran reforma estigué a càrrec dels prestigiosos arquitectes Roberto Luna, Javier Asarta, Arata Isozaki i Robert Brufau.

⁷⁹ GUÍA DEL OCIO (s.d.) CaixaForum Barcelona. Web. *Guía del ocio*.

⁸⁰ CAIXAFORUM (s.d.) *Op. Cit.*

⁸¹ MONTAÑÉS, J. A. (21 de gener de 2013) Caixaforum cambia de estrategia y cobrará por ver sus exposiciones. Web. *El País*.

diaris de mitja i obligant al Centre a allargar el seu horari per tal de donar resposta a tota la demanda generada.⁸² Fou en el marc de les celebracions de la seva primera dècada quan, fent retrospectiva, es va comptabilitzar que en els seus primers deu anys de vida el Centre expositiu havia arribat a tenir 7,3 milions de visitants, havia acollit 105 exposicions i havia realitzat 14.000 activitats.⁸³ Unes xifres que van en augment i que permeten batre nous rècords, com fou el cas de l'exposició “*Andy Warhol. L'art mecànic*” que, inaugurada l'any 2017, es va convertir en la mostra més visitada en tots els centres CaixaForum dels últims cinc anys.⁸⁴ Un altre element important a destacar és que, en aquestes dades anunciades amb motiu del desè aniversari, es va fer públic també que només un 10% dels visitants eren turistes estrangers i que el 64% dels usuaris eren locals de Barcelona.⁸⁵

Les xifres ens permeten també contextualitzar el Centre de l'Obra Social en la resta de museus i centres expositius de Barcelona. Segons les dades proporcionades per l'Ajuntament, CaixaForum Barcelona va rebre un total de 863.605 visitants l'any 2018⁸⁶. Aquesta xifra pren un important valor quan es compara amb els dos museus més potents de la ciutat, El MNAC i el Museu Picasso (amb 891.346 i 978.483 visitants respectivament).⁸⁷ Això situa el CaixaForum Barcelona en la mateixa línia que els museus de primera fila barcelonins i el converteix també en el principal centre d'exposicions privat de la ciutat (seguit a gran distància per la Fundació Mapfre, amb 97.932 assistents). Supera, a més, la suma dels visitants de totes les seus del Museu d'Història de Barcelona (816.989) i la d'un gran nombre de museus també importants per a la ciutat com són la Fundació Joan Miró (352.903) o el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (331.694).⁸⁸

Resulta interessant també comparar les xifres d'assistents a les exposicions temporals més visitades de l'any 2018 al Museu Nacional d'Art de Catalunya i al CaixaForum Barcelona.⁸⁹ Les dues exposicions principals d'aquell any al Centre privat, “*Toulouse*

---

⁸² GELI, C. (19 de març de 2012) Goya bate récords en Caixaforum con 5.075 visitas al día de media. Web. *El País*.

⁸³ MOYA, M. (2 de març de 2012) Caixaforum celebra sus 10 años con 7,3 millones de visitantes. Web. *El País*.

⁸⁴ ARA (3 de gener de 2018) Andy Warhol, l'exposició més popular de CaixaForum. Web. *El País*.

⁸⁵ MOYA, M. (2 de març de 2012) *Op. Cit.*

⁸⁶ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^b) Activitat als centres d'exposicions públics i privats. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*.

⁸⁷ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^c) Activitat als museus i col·leccions públics. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*.

⁸⁸ *Ibidem*.

⁸⁹ Totes les exposicions comparades varen estar en exhibició entre tretze i catorze setmanes.

Lautrec i l'esperit de Montmatre" i "*Faraó. Rei d'Egipte*" van aconseguir tenir 152.087 i 149.582 visites respectivament.⁹⁰ Cadascuna va superar així els 142.688 visitants de la mostra més vista del MNAC aquell any: "*Gala Salvador Dalí. Una habitació pròpia a Púbol*".⁹¹

Les dades de visitants anuals al CaixaForum Barcelona anteriorment citades (863.605 visitants l'any 2018) es tradueixen, en realitat, en un total de 986.530 visites si es sumen els assistents a cadascuna de les seves exposicions⁹². Això indicaria, doncs, que un gran nombre de visitants aprofiten que van al CaixaForum Barcelona per veure més d'una mostra a la vegada.

Al marge de les dades i els números, però, és important també ressaltar la relació que té el CaixaForum Barcelona amb la ciutat comtal i els seus habitants. En aquest sentit cal destacar de nou el gran nombre de xerrades, esdeveniments, concerts i altres tipus d'activitats que acull, a més de les seves relacions amb altres centres expositius de la ciutat. L'oferta cultural que proporciona és extensa i per a molts tipus de públics i la relació que estableix amb altres institucions i museus, lluny de la rivalitat, es converteix en cooperació (com és en el cas del MNAC o de la Fundació Miró⁹³). Així, el Centre crea interessants sinergies a escala local entre usuaris i museus. Una clara mostra d'això són el que anomenen "Suports a la Creació", entre els quals es troben la Convocatòria a la Producció (per a joves artistes) i la Convocatòria al Comissariat⁹⁴. Aquesta última resulta especialment interessant, ja que pretén donar una empenta a joves comissaris emergents a través del fons d'art del MACBA, establint així un triangle perfecte entre CaixaForum Barcelona (l'entitat organitzadora i encarregada d'acollir la mostra guanyadora), el MACBA (un dels museus més importants de la ciutat) i els joves en formació (que cerquen les seves primeres oportunitats en el sector). D'aquí sorgeixen exposicions com

---

⁹⁰ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^d) Exposicions a centres privats. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*.

⁹¹ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019e) Exposicions a centres consorciats o amb participació municipal. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*.

⁹² AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^d) *Op. Cit.*

⁹³ La relació de l'Entitat amb Miró neix amb la creació del logotip de La Caixa per part del pintor barceloní i continua més recentment amb els acords entre el CaixaForum Barcelona i La Fundació Miró per a la creació d'una exposició monogràfica sobre l'artista i la cooperació en la realització dels premis Joan Miró.

⁹⁴ OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.⁴) Suport a la creació. Web. *Obra Social La Caixa*.

“Art, dos punts” l’any 2013⁹⁵ o “En caiguda lliure” l’any 2019.⁹⁶ D’aquesta manera s’aconsegueix una dinamització cultural que implica tant als museus com a la ciutat on es troben i els seus habitants.⁹⁷

Altres exemples d’aquestes sinergies no involucren el CaixaForum Barcelona de manera directa, però sí de manera indirecta a través de l’Obra Social de La Caixa. El programa cultural de l’Entitat pren una important incidència sobre la ciutat de Barcelona més enllà dels murs del CaixaForum amb altres iniciatives com poden ser l’ajuda en l’adquisició de peces (dibuixos de Gaudí per al MNAC enguany)⁹⁸ o la coproducció d’exposicions per a altres ciutats (exposició “Blau”, també amb el MNAC)⁹⁹.

Així doncs, el Centre CaixaForum Barcelona suposa un punt de referència pel que fa a l’activitat cultural i expositiva de la ciutat comtal. Amb una mitjana de quinze mostres anuals, supera el nombre d’exposicions temporals de museus tant importants com el Museu d’Història de Barcelona (amb nou exposicions en tots els seus centres l’any 2018) i únicament es veu superat per la Fundació Miró i l’espai Arts Santa Mònica (amb disset i setze exposicions respectivament aquell mateix any¹⁰⁰). Tota aquesta activitat, sumada a unes xifres de visitants més que positives, converteixen el CaixaForum Barcelona en un important actor en l’escena cultural barcelonina. Aquesta activitat, a més, s’incrementa en tenir en compte que la mateixa va molt més enllà dels murs del seu edifici: l’Entitat entén la sinergia entre centres culturals i els habitants de Barcelona com a quelcom primordial i això es reflecteix en el que ofereix a la ciutat.

---

⁹⁵ BOSCO, R. (18 de juliol de 2013) El Macba y La Caixa exhiben juntas lo mejor de sus colecciones. Web. *El País*.

⁹⁶ EL CULTURAL (9 d’octubre de 2019) Un comisario ante el abismo en CaixaForum Barcelona. Web. *El Cultural*.

⁹⁷ OLLÉ PONS, J. (2002) La relación entre la Fundación “La Caixa” como promotor de exposiciones temporales y los Museos. *Museo. Volum 8*, pp. 137-145. Pàg. 141.

⁹⁸ PLAYÀ MASET, J. (18 de febrer de 2020) El MNAC ingresa dos dibujos que Gaudí hizo para la iglesia de la colonia Güell. *La Vanguardia*.

⁹⁹ MNAC (11 d’octubre de 2018) Exposicions que viatgen: programació 2019/2. Blog. *Museu Nacional d’Art de Catalunya*.

¹⁰⁰ AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^f) *Op. Cit.*

Enquesta: El CaixaForum i els joves de Barcelona

Un cop definit tant l'objecte d'estudi com el context sociocultural en el qual aquest se situa, toca esbrinar de manera més concreta com el CaixaForum Barcelona incideix en els joves habitants de la ciutat comtal. Per a intentar donar resposta a aquest plantejament s'ha realitzat una enquesta *online* a cent trenta-dos joves Barcelonins. L'objecte d'aquest sondeig ha estat, sobretot, respondre dos dubtes: el jovent de la ciutat va al CaixaForum Barcelona? i de quina manera valoren aquest Centre?

Mostra

Comprentent la gran quantitat de variables i perfils existents en una ciutat tan poblada com Barcelona, s'ha acotat la mostra a unes edats molt concretes per a fer abordable l'estudi. D'aquesta manera, l'enquesta es realitza a un total de cent trenta-dos joves d'entre 18 i 25 anys procedents dels deu districtes de la ciutat comtal. La distribució dels enquestats per tota Barcelona respon a la intenció de representar tota la ciutat en l'estudi, mentre que l'elecció d'aquesta franja d'edat ve motivada per tres raons:

- Per una banda, els resultats d'alguns sondejos mostrats anteriorment en aquest treball¹⁰¹ que apunten al públic jove com a un important consumidor d'espais expositius. El recent augment de joves en els museus fa que esdevingui un públic interessant a estudiar i actiu en l'escenari analitzat.
- Per altra banda, la cerca d'usuaris joves en edat de formació postobligatòria o iniciant la seva trajectòria professional. S'ha intentat així prendre distància d'aquell públic que acudeix als museus en grup amb l'escola o l'institut de manera "induïda". S'ha enquestat aquesta "primera joventut" per a trobar en ella els primers interessos propis i autònoms a l'hora de decidir què anar a veure en un museu o com passar el temps d'oci.
- Per últim, la necessitat de comptar amb participants actius a Internet. La naturalesa virtual de l'enquesta ha fet necessària l'existència d'una mostra jove familiaritzada amb les noves tecnologies, tant per la distribució de l'enquesta com per la realització d'aquesta. Entenent que pot resultar complicat establir contacte *online* amb certes franges d'edat, resultava molt difícil recollir una mostra representativa y proporcionada de totes les edats de manera virtual.

---

¹⁰¹ Vid. Context Cultural a Barcelona: El públic jove. Pàg. 9.

Metodologia

El sondeig s'ha realitzat a través d'Internet, més concretament mitjançant l'aplicatiu del que disposa Google per a fer qüestionaris. Si bé en un primer moment es van contemplar altres possibilitats com la de fer l'enquesta a peu de carrer, finalment es va optar pel qüestionari *online* per dos motius:

- El primer, la rapidesa i facilitat amb la qual es distribueix l'enquesta amb aquest mètode i com aquest ajuda a un control ràpid de la mostra. És a dir: poder veure fàcilment quina zona de la ciutat encara no es troba representada en l'enquesta per fer-la arribar a aquells districtes de manera immediata. Aconseguir aquest control i cribratge instantani hauria resultat molt més complicat a peu de carrer.
- El segon i principal motiu ha estat, és clar, la situació d'excepcionalitat generada per la crisi sanitària de la COVID-19. El confinament durant l'estat d'alarma ha fet impossible qualsevol altre mètode d'enquesta que no fos el telemàtic.

Preguntes

Tenint en compte que la creació d'enquestes és una ciència força complexa, per a l'elaboració d'aquesta s'han seguit alguns manuals teòrics¹⁰² i exemples reals. Així s'ha procurat, per exemple, que el nombre de preguntes no fos massa elevat per a evitar que el qüestionari resultés massa llarg. Cal remarcar, també, que diverses qüestions no han estat de “nova creació”, sinó que han estat adaptades a partir d'altres ja existents en l'última enquesta de l'ICUB de participació i necessitats culturals de Barcelona.¹⁰³ Un exemple d'això són les dues últimes preguntes (tretze i catorze) en forma d'escala.

L'enquesta¹⁰⁴ està formada per un total de setze preguntes però compta amb diversos itineraris, de manera que l'enquestat pot arribar a respondre de deu a quinze qüestions. Entre les preguntes es troben diverses tipologies (dicotòmiques, de resposta múltiple, d'elecció, d'escala i semiobertes) i totes elles es poden aglutinar en cinc grups.

¹⁰² LÓPEZ-ROLDÁN, P. I FACHELLI, S. (2015) Metodología de la Investigación Social Cuantitativa. Web. Recursos para la investigación social.

¹⁰³ INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (2020) *Op. Cit.*

¹⁰⁴ Enquesta completa amb totes les preguntes i possibles respostes disponible a l'annex.

Creació del perfil. Aquestes preguntes estableixen el perfil bàsic de l'enquestat i tenen com a objectiu el control i cribratge de base. És a dir: assegurar-se que el participant té l'edat que es requereix i que totes les zones de la ciutat es troben més o menys representades en la mostra.

1. Sexe
2. Edat
3. A quin districte de Barcelona vius?

Consum cultural. Es pretén observar els gustos i els costums de les persones enquestades a l'hora de visitar un museu o exposició. Conèixer el seu consum cultural (cada quant van i què els hi agrada) pot permetre reflexions posteriors en relació amb el consum cultural específic que facin del CaixaForum Barcelona.

4. Has visitat algun museu o exposició en els últims 12 mesos?
5. Has visitat algun museu o exposició a la ciutat de Barcelona en els últims 12 mesos?
6. Què et fa decidir visitar un museu o una exposició? [màxim tres respostes]
7. Recordes quant et va costar la teva entrada individual de l'últim museu o exposició que vas visitar?

Cribratge d'usuaris. Consisteix a descobrir quanta gent ha estat en algun moment usuari/a del CaixaForum Barcelona. En aquest punt de l'enquesta, qui respongui de manera negativa, finalitzarà el qüestionari.

8. Ets client de La Caixa?
9. Has anat mai a veure una exposició al CaixaForum Barcelona?
  - 9.1 [En cas negatiu] Indica per quines raons no has anat mai al CaixaForum Barcelona. [màxim tres respostes]

Consum del CaixaForum. En aquest apartat es pregunta a l'enquestat per la periodicitat amb la qual visita el Centre. Així es vol conèixer el grau d'incidència que aquest pot tenir en la vida de cada individu.

10. Amb quina freqüència vas al CaixaForum Barcelona?
11. T'agradaria visitar més sovint el CaixaForum Barcelona?
  - 11.1 [En cas afirmatiu] Per què no hi vas més, actualment? [màxim tres respostes]

Valoració del CaixaForum. Per finalitzar, es pregunta de manera més directa pel valor que l'usuari dóna al CaixaForum tant envers ell mateix com envers la ciutat.

12. Què valors més de les exposicions del CaixaForum Barcelona? [màxim tres respostes]
13. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a tu, com a usuari?
14. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a la ciutat de Barcelona?

Resultats de l'enquesta

El buidatge íntegre de les respostes i la totalitat de les gràfiques elaborades a partir de l'enquesta es troben a l'annex, de manera que ara s'analitzaran els resultats més significatius de cada secció.

Creació del perfil. Com ja s'ha comentat anteriorment, aquest apartat s'ha usat per a vetllar que la mostra s'adeqüés al perfil requerit. Gràcies a això, per exemple, s'han pogut descartar catorze respostes de les cent quaranta-sis originàries per no complir amb l'edat requerida (entre 18 i 25 anys). Així és com la mostra s'ha reduït finalment a cent trenta-dos persones.

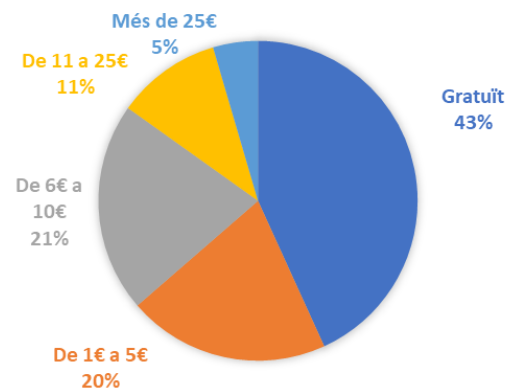
Consum cultural. Pel que fa a les pràctiques en el consum de museus resulta interessant constatar que una gran majoria (un 83%) declara haver visitat un museu o exposició en els últims dotze mesos. Un percentatge que, si bé segueix sent alt, baixa fins al 69% quan es pregunta si aquest museu o exposició es troba a la ciutat de Barcelona. Aquestes primeres dades, a més d'indicar que un percentatge destacable de persones reserva aquest tipus d'activitats per al turisme, mostra que la visita a espais expositius en la mateixa ciutat és quelcom estès en el públic jove. Que quasi un 70% de la mostra hagi visitat una exposició a Barcelona en l'últim any contrasta amb les dades exposades anteriorment en aquest treball que mostraven poca aflluència de barcelonins als museus de la ciutat.¹⁰⁵ Les dades deien concretament que l'any 2018 només un 14,1% dels visitants eren de Barcelona. Això podria indicar que dins d'aquest baix percentatge, els joves tenen un important paper.

¹⁰⁵ Vid. Context cultural a Barcelona. Pàg. 6.

Quan es pregunta què valoren més a l'hora de decidir visitar un museu o exposició una clara majoria (cent vuit persones) es decanten per la temàtica del que s'exposa. D'aquí s'extreu la conclusió, doncs, que més enllà d'altres condicionants, el que preval sempre a l'hora de tenir èxit entre el públic jove és comptar amb una temàtica interessant i abordar aspectes que puguin ser populars. Els següents ítems que més valoren els joves (a gran distància del primer) són el preu (seixanta-cinc persones), la recomanació d'algun conegut (quaranta-cinc persones) i que l'exposició contingui obres famoses i/o artistes de renom (quaranta-dues persones). Aquesta última raó, de fet, podria venir bastant lligada amb la motivació principal dels joves a l'hora de visitar un espai expositiu (la temàtica). Destacable és també la importància que es dona al boca-orella i a les recomanacions de gent propera, ja que això voldria dir que la comunicació entre joves podria exercir una influència rellevant a l'hora de voler potenciar l'activitat del Centre.

La importància que es dona al preu de l'entrada cobra encara més sentit quan es posa en relació amb la següent pregunta de l'enquesta: 7. Recordes quan et va costar la teva entrada individual de l'últim museu o exposició que vas visitar?

7. Recordes quant et va costar la teva entrada individual de l'últim museu o exposició que vas visitar?

Davant a aquesta pregunta, més del 40% de les persones declaren que van accedir de manera gratuïta a l'última exposició visitada. Això vol dir un total de cinquanta-set enquestats, un nombre que contrasta amb les úniques sis persones que diuen haver pagat més de 25€. Queda clar, doncs, que el públic jove valora molt l'aspecte econòmic a l'hora de visitar algun museu o exposició. Així, aquestes dades concorden amb les proporcionades en el marc teòric d'aquest treball, on tant el públic adult com el jove situaven el cost econòmic de l'entrada com un dels factors decisius a l'hora de visitar o no un museu.

Aquests resultats prenen especial valor quan es relacionen amb els preus vigents al CaixaForum Barcelona. Actualment, l'entrada general a una exposició té un cost de 6€, mentre que tot aquell que sigui client de CaixaBank (un alt percentatge dels enquestats, tal com es veurà en la següent pregunta) podrà tenir-ne accés de manera gratuïta¹⁰⁶.

¹⁰⁶ El centre contempla, és clar, altres reduccions o gratuïtats per a condicions específiques com és el cas dels menors de setze anys o de les persones amb diversitat funcional i altres.

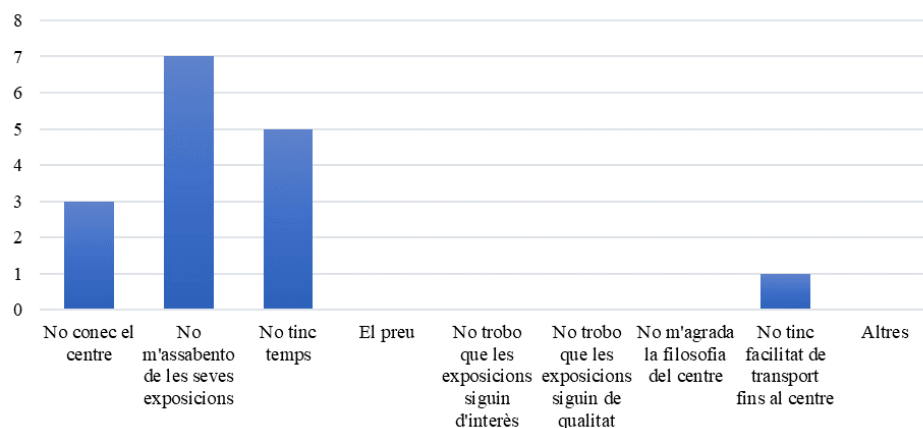
Aquests dos preus (0€ i 6€) coincideixen precisament amb les dues franges tarifàries dominants en la pregunta nº 7 de l'enquesta (43% i 21% del total respectivament).

Cribratge d'usuaris. Que el 81% dels enquestats declarin ser clients de la Caixa té una especial rellevància, no només perquè l'Entitat pugui estar així més present en la vida de l'individu i això li permeti fer major promoció dels centres CaixaForum, sinó també perquè significa que, com ja s'ha comentat, tots aquests usuaris poden accedir de manera gratuïta al Centre. Havent vist que el preu de l'entrada és un factor tan important per al públic jove, que la gran majoria accedeixin a les exposicions sense cap cost és un valor a tenir molt en compte.

Resulta molt significatiu que només un 7% de les persones que han participat en l'enquesta declarin no haver vist mai cap exposició al CaixaForum Barcelona. És una dada aclaparadora que permet fer-se una idea de la popularitat del Centre entre la gent jove. És interessant destacar que, quan s'ha preguntat a aquest petit percentatge de persones perquè no han anat mai al CaixaForum, cap d'elles ha votat opcions com el preu, la falta d'interès o la qualitat del que s'exposa, evidenciant així que, que no visitin el Centre, no és perquè no els hi agradi el que aquest els hi ofereix.

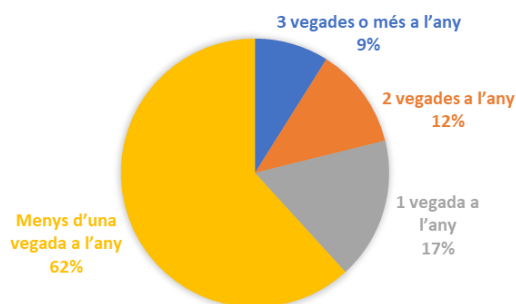
Els motius més votats han estat la falta d'informació i la manca de temps. El segon factor és, com s'ha vist anteriorment, quelcom bastant habitual en les enquestes de consum cultural arreu i mostra que el CaixaForum Barcelona, en aquest sentit, està en la línia amb la resta de museus de la ciutat. Cal tenir present, però, que el nombre de persones que no han anat mai al CaixaForum Barcelona és molt mins i que per tant no es pot parlar, per exemple, de la falta d'informació com un gran problema a l'hora de visitar el Centre. Si bé l'Entitat sempre podria augmentar la seva publicitat, cal no oblidar que el 93% dels enquestats sí que han visitat el CaixaForum, la qual cosa vol dir que la promoció de les exposicions ha arribat a una gran majoria.

9.1 Indica per quines raons no has anat mai al CaixaForum Barcelona.

S'ha realitzat també una comparativa amb la pregunta nº6 per veure si els enquestats que no han anat mai al CaixaForum Barcelona valoren el mateix en un museu que aquells que hi han anat. El resultat no varia massa respecte la tònica general: hi destaquen la temàtica del que s'exposa i el preu.¹⁰⁷

Consum del CaixaForum. En aquest apartat de l'enquesta es continua amb les cent vint-i-tres persones que declaren sí haver visitat el CaixaForum Barcelona. Quan se'ls pregunta per l'assiduïtat amb la qual acudeixen al Centre, més d'un 60% confessa anar-hi menys d'una vegada a l'any. El percentatge va disminuint de manera progressiva fins a arribar a un únic 9% d'enquestats que diuen anar-hi tres vegades o més a l'any.

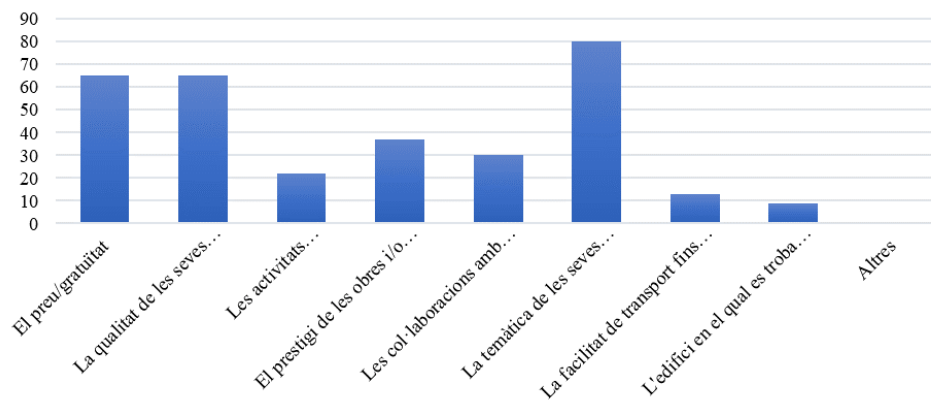
10. Amb quina freqüència vas al CaixaForum Barcelona?

No obstant això, quasi un 70% dels enquestats (vuitanta-set persones) declaren que els hi agradaria visitar més sovint el CaixaForum. Sembla que, de nou, la manca de temps té un pes important a l'hora d'impedir que els joves visitin el Centre, ja que d'aquestes vuitanta-set persones, seixanta-vuit atribueixen a la falta de temps el fet de no poder anar-hi més sovint.

Valoració del CaixaForum. Quan es pregunta als joves què és el que més valoren del CaixaForum Barcelona, l'opció més votada és (com ja passa en la pregunta nº 6) la temàtica de l'exposició (escollida en vuitanta ocasions). Aquesta ve seguida pel preu de

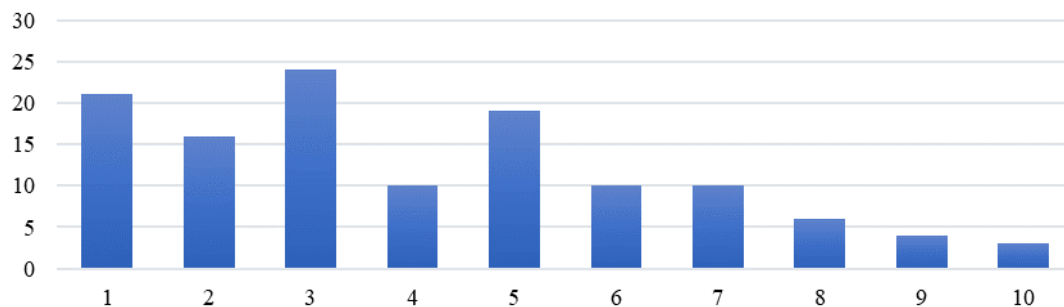
¹⁰⁷ La comparativa es troba disponible a l'annex.

l'entrada i la qualitat de les exposicions (ambdues amb seixanta-cinc vots). En un segon terme, trobem de manera força igualada el prestigi de les obres i/o autors i les col·laboracions amb grans museus internacionals. A la cua, hi trobem l'edifici en el qual es troba el Centre.

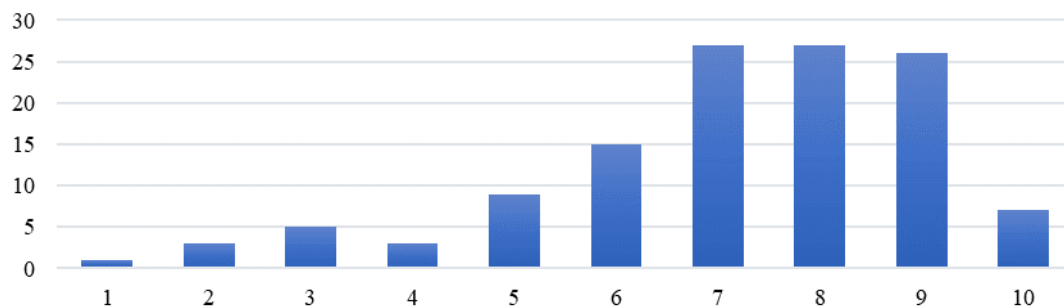

12. Què valors més de les exposicions del CaixaForum Barcelona?

Pel que fa a les últimes dues preguntes de l'enquesta, val la pena veure les gràfiques l'una al costat de l'altre.

13. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a tu, com a usuari?

14. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a la ciutat de Barcelona?

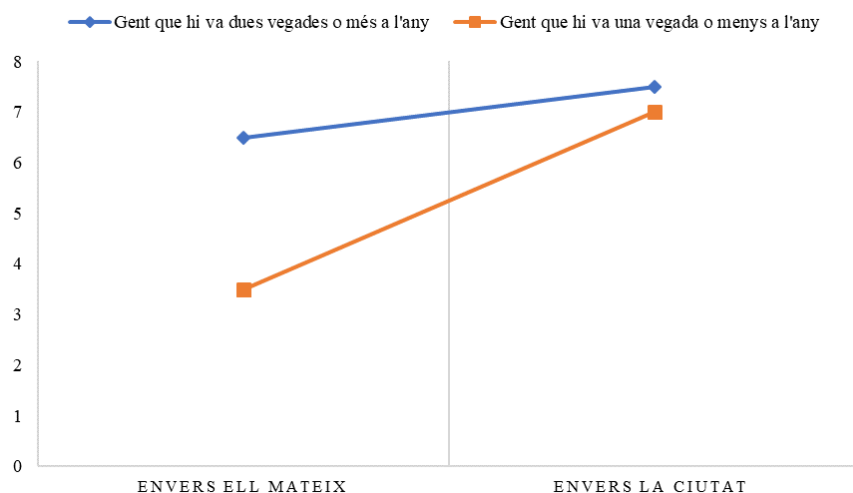
Aquestes gràfiques ajuden a veure de manera genèrica com la gent valora el CaixaForum Barcelona. En elles s'observen dues diagonals inverses. Per una banda, en l'àmbit d'afectació individual, s'observa una majoria de gent que es col·loca entre l'1 i el 5, formant una escala que va disminuint fins a arribar al 10, on només s'hi col·loquen tres persones. Per altra banda, en l'escala d'afectació envers la ciutat de Barcelona, la diagonal s'inverteix, ja que la majoria d'enquestats opta per les opcions del 5 cap amunt (de fet la tendència és molt més marcada que en la gràfica d'afectació individual). Això ens indica dues coses:

- Per una banda que, en general, la gent atorga poc valor al CaixaForum Barcelona envers ells mateixos com a individus. Aquesta tendència s'entén després de veure en la pregunta nº10 que la majoria de gent acudeix al Centre menys d'una vegada a l'any. És simple: com més hi vagis, més t'afectarà la seva hipotètica clausura i viceversa.
- Per altra banda que, encara que la gent no hi vagi massa sovint, sí que entén que el CaixaForum Barcelona suposa un actiu important per a la ciutat. A excepció de la puntuació màxima (de la qual normalment la gent és reticent a fer-ne ús), trobem una gran concentració de votacions en els números més alts. De fet, només vint-i-una persones s'han col·locat en les posicions més baixes de l'escala en contraposició a les cent dues persones que han indicat un número entre el 6 i el 10. Sembla, doncs, que els joves tenen clar que el CaixaForum Barcelona és important per la ciutat i valoren tot el que aquest pot oferir.

Amb l'ànim d'aprofundir millor en aquesta última idea, s'han encreuat les dades obtingudes de dues seccions diferents de l'enquesta i s'han plantejat les següents preguntes: Com valoren el CaixaForum Barcelona envers ells mateixos i envers la ciutat les persones que hi van sovint? Com valoren el CaixaForum Barcelona envers ells mateixos i envers la ciutat les persones que hi van poques vegades? És a dir: la valoració general varia segons l'assiduïtat amb la qual es visiti el Centre?

La resposta es troba dividint els enquestats en dos grups (la gent que hi va dues vegades o més a l'any i la gent que hi va una vegada o menys a l'any) i establint la mitjana de respostes aportades per cada grup en les preguntes nº13 i nº 14. El resultat és el següent:

	Gent que hi va una vegada a o menys a l'any	Gent que hi va dues vegades o més a l'any
Envers ells com a usuaris	3,5	6,5
Envers la ciutat	7	7,5

L'afectació envers un mateix com a usuari respon al que es podria esperar: un aprovat (6,5) per a aquells que hi van diverses vegades a l'any i un clar suspens per a aquells que hi van una vegada o menys (3,5). No obstant això, la sorpresa arriba quan s'analitzen les dades d'afectació a la ciutat de Barcelona: la diferència entre les respostes d'un grup i l'altre és ínfima (només mig punt). La mitjana de les respostes de la gent que hi va sovint és un 7,5, mentre que la de la gent que hi va poc és un 7. Això deixa clar que en general, independentment de la quantitat de vegades que es visiti el Centre, la gent jove valora les exposicions realitzades pel CaixaForum Barcelona i la funció que aquestes poden tenir en la ciutat.

Per últim, s'han encreuat també les dades sobre què valoren més els joves en un museu i quina és l'assiduitat amb la qual visiten el CaixaForum Barcelona. Els resultats indiquen que, independentment de la periodicitat amb la qual es visiti el Centre, a l'hora d'anar o no a un museu tots els joves valoren el mateix ítems: el preu, la temàtica de l'exposició i la seva qualitat.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Les gràfiques d'aquest encreuament de dades es troben disponibles a l'annex.

CONCLUSIONS I REFLEXIONS FINALS

Després de l'estudi al voltant del CaixaForum Barcelona i el seu context cultural i l'enquesta efectuada als joves de la ciutat es poden extreure diverses conclusions. La més important de totes elles dóna resposta al principal objectiu del treball: investigar l'impacte produït per aquest Centre sobre els joves barcelonins i els seus perquè.

Com és aquest impacte? Els resultats del treball condueixen a pensar que, no només existeix una fluida relació entre els joves de la ciutat i el CaixaForum Barcelona, sinó que a més aquesta és especialment positiva. El públic jove visita el Centre i, el que és més important, el valora positivament; li atorga importància dins del panorama cultural barceloní, creant així una relació profitosa per ambdues parts. Per a poder analitzar millor aquesta conclusió, es desmembraran a continuació les situacions i causes que la provoquen. És a dir: perquè existeix aquesta relació i quins són els factors que la propicien.

Primerament, caldria destacar de nou que el CaixaForum Barcelona compta amb molt bones xifres de visitants, les quals el converteixen en un dels centres expositius més importants de la ciutat. Precisament els joves desenvolupen un paper molt important en aquestes dades que ja que, com s'ha vist, estan augmentant les seves visites als museus i espais expositius. El sondeig realitzat demostra que la major part dels joves són usuaris (amb més o menys assiduitat) del CaixaForum Barcelona i que, per tant, són un agent present i de gran valor per al Centre.

En relació al seu context més immediat, es pot afirmar que el CaixaForum Barcelona sí que segueix les línies generals marcades per la resta de museus de la ciutat pel que fa al comportament i el consum cultural dels seus visitants locals. Així doncs, els gustos o preferències dels joves envers el Centre d'estudi són els mateixos que en la resta d'espais expositius. Els resultats obtinguts de l'enquesta realitzada coincidirien amb les dades generals de la ciutat i mostrarien que hi ha una concordança entre els comportaments observats al CaixaForum Barcelona i els dels museus de la resta de la capital catalana. Aquestes similituds es podrien resumir en:

- Desig per part dels visitants de voler anar més sovint a aquests centres.
- Manca de temps com a principal obstacle a l'hora d'anar a museus i exposicions.
- Importància del preu de l'entrada i la temàtica de la mostra com a elements decisius per a decidir anar a un centre expositiu

Vistes les semblances, cal també observar quines són els trets distintius, les claus de “l’èxit” del Centre. Quines són les característiques que, potser no tant de manera individual però sí en el seu conjunt, alimenten la relació actual del CaixaForum Barcelona amb els joves? Aquestes es poden organitzar en quatre pilars:

1. L’entitat que hi ha darrere del CaixaForum. Que l’Obra Social La Caixa sigui qui promou aquest Centre i totes les seves exposicions avala el seu èxit per dos motius. Per una banda, és clar, la força econòmica i social d’una entitat com CaixaBank. Per altra banda i no menys important, els quaranta anys d’experiència en l’àmbit cultural amb els quals compta l’Obra Social La Caixa i que permeten dotar al Centre d’eines, recursos i coneixements consolidats en el temps.
2. El format del Centre estructurat a través d’exposicions temporals. Com s’ha pogut observar, les exposicions temporals gaudeixen de molt bona salut a la ciutat de Barcelona. Característiques tan importants com la capacitat d’estar al dia, captar l’atenció del públic de manera periòdica o l’oportunitat de mostrar peces que habitualment no es poden veure en aquella ciutat fan d’aquest estil d’exposicions quelcom de gran interès. El CaixaForum Barcelona juga molt bé amb aquest avantatge i aconsegueix així esdevenir un dels centres col·laboradors en “l’onada” que es comentava a l’inici d’aquest treball de noves tipologies de museus que saben atreure el públic local. Aquests tipus de centres expositius en els quals també es trobaven el CCCB o la Fundació Mapfre atrauen l’atenció dels barcelonins (en aquest cas, dels joves), així com ho fa el CaixaForum Barcelona.
3. Les temàtiques de les seves exposicions. Aquest factor és fruit, en certa manera, dels dos primers. Al llarg del treball s’ha pogut observar que per als joves la temàtica de les mostres és quelcom primordial a l’hora de decidir si visitar una exposició o no. El CaixaForum Barcelona compta en aquest sentit amb dos avantatges. Primerament, la seva condició de centre d’exposicions temporals li permet tractar temes d’actualitat i adaptar-se més ràpidament als gustos i les modes del moment. En segon lloc, la Fundació que hi ha darrere li permet tenir el poder econòmic i l’experiència necessària per a poder signar grans acords amb museus internacionals i portar així peces i autors de gran interès. Cal tenir present que molts joves aposten pel prestigi de les temàtiques exposades com a factor determinant a l’hora de visitar un museu.
4. El preu de l’entrada. En diverses ocasions s’ha fet evident la importància del factor econòmic entre els joves a l’hora d’acudir a museus i centres d’exposicions. El

CaixaForum Barcelona afavoreix l'augment de presència d'aquest públic mitjançant preus no gaire elevats i la gratuïtat per als seus clients. Tenint en compte la importància i presència de CaixaBank a Catalunya i les respostes obtingudes en l'enquesta, es pot afirmar que la major part del públic accedeix gratuïtament a les exposicions del Centre. Aquest és, sens dubte, un factor decisiu.

Aquestes quatre fortaleeses són fonamentals, no només a l'hora d'entendre el perquè de les bones relacions, sinó també per a justificar les valoracions que els joves fan del CaixaForum Barcelona. En aquest sentit és molt significatiu tornar a destacar els resultats de les últimes preguntes de l'enquesta. Els joves valoren molt positivament l'impacte del Centre en la ciutat independentment de l'assiduïtat amb la qual hi vagin. Això vol dir que els joves entenen el valor potencial i efectiu que el CaixaForum té per a Barcelona i les coses que aquest pot aportar com poden ser, per exemple, exposicions de qualitat i obres de renom internacional.

Tots això explica, doncs, l'èxit del CaixaForum Barcelona entre els joves. Una bona relació que es forja també a través de les sinergies que el Centre crea amb els barcelonins i els altres museus de la ciutat. El públic jove visita el CaixaForum i ho fa valorant molt positivament l'impacte que aquest té a Barcelona. En certa manera, es podria dir que els joves ajuden al fet que el CaixaForum Barcelona sigui un dels espais expositius referents en la ciutat comtal. Els beneficis que ambdues parts obtenen d'aquesta relació fa que es pugui qualificar de fructífera i que, les circumstàncies que aquest treball ha intentat mostrar i que la propicien, siguin les claus d'un l'èxit.

REFERÈNCIES

AJUNTAMENT DE BARCELONA (s.d.) Dades de la ciutat. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/index.htm>

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^a) Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona. Any 2019. Cultura. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/index.htm>

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^b) Activitat als centres d'exposicions públics i privats. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/C0604050.htm>

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^c) Activitat als museus i col·leccions públics. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/C0604010.htm>

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^d) Exposicions a centres privats. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/C0605040.htm>

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^e) Exposicions a centres consorciats o amb participació municipal. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/C0605020.htm>

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019^f) 5. Exposicions temporals. 2019. Web. *Estadística i difusió de dades*. Recuperat de:

- <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/index.htm>

ANÒNIM (2003) Conclusiones de las VI Jornadas de Museologia. *Museo. Volum 8*, pp. 293-295. Recuperat de:

- <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2655242>

ARA (3 de gener de 2018) Andy Warhol, l'exposició més popular de CaixaForum. Web. *El País*. Recuperat de:

- https://www.ara.cat/cultura/Andy-Warhol-regna-Caixa-Forum_0_1936006506.html

ARIÑO VILLARROYA, A. I LLOPIS GOIG, R. (2017) La participació cultural de la joventut catalana 2001-2015. Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Recuperat de:

- https://e-aules.uab.cat/2019-20/pluginfile.php/623522/mod_resource/content/0/Arin%CC%83o_Llopis_2017_Cat.pdf

BOSCO, R. (18 de juliol de 2013) El Macba y La Caixa exhiben juntas lo mejor de sus colecciones. Web. *El País*. Recuperat de:

- https://elpais.com/ccaa/2013/07/17/catalunya/1374090008_339694.html

BUENO, C. (juliol de 2003) Exposiciones temporales: afinidades y peculiaridades. *Revista mus-A. Volum 2*, pp. 94-98. Recuperat de:

- <https://es.scribd.com/document/39167871/Revista-Mus-A-n%C2%BA2-Revista-de-las-Instituciones-del-Patrimonio-Cultural-Andaluz>

CAIXAFORUM (s.d.) Visita'ns. Web. *CaixaForum Barcelona*. Recuperat de:

- <https://caixaforum.es/ca/barcelona/visitanos>

CRESPO ROSELLÓ, P. (2014) Las exposiciones temporales. *Cuadernos de derecho de la cultura, volum 7*. Universidad Carlos III de Madrid. Recuperat de:

- https://e-archivo.uc3m.es/bitstream/handle/10016/19102/exposiciones_crespo_CDC_2014.pdf?sequence=3&isAllowed=y

DEVER RESTREPO, P.; CARRIZOSA, A. (2010). *Manual básico de montaje museográfico*. Bogotá: Museo Nacional de Colombia. Recuperat de:

- http://www.museoscolombianos.gov.co/fortalecimiento/comunicaciones/publicaciones/Documents/manual_museografia.pdf

EFE (21 de setembre de 2015) Más de 400 antigüedades egipcias del Louvre, en el CaixaForum de Barcelona. Web. *Agencia EFE*. Recuperat de:

- <https://www.efe.com/efe/espana/cultura/mas-de-400-antiguedades-egipcias-del-louvre-en-el-caixaforum-barcelona/10005-2718089>

EFE (3 de desembre de 2016) Los tesoros del Thyssen desembarcan en el Caixaforum de Barcelona. Web. *La Vanguardia*. Recuperat de:

- <https://www.lavanguardia.com/cultura/20161103/411551902622/obras-thyssen-caixaforum-barcelona.html>

EL CULTURAL (9 d'octubre de 2019) Un comisario ante el abismo en CaixaForum Barcelona. Web. *El Cultural*. Recuperat de:

- <https://elcultural.com/un-comisario-ante-el-abismo-en-caixaforum-barcelona>

EL CULTURAL (13 de febrer de 2020) El Prado, el Reina Sofía y el Guggenheim repiten en el podio del Observatorio de la Cultura. Web. *El Cultural*. Recuperat de:

- <https://elcultural.com/el-prado-el-reina-sofia-y-el-guggenheim-repiten-en-el-podio-del-observatorio-de-la-cultura>

EUROPA PRESS (21 de maig de 2019) CaixaForum y Guggenheim Bilbao, los museos que más crecen. Web. *El Nacional*. Recuperat de:

- https://www.elnacional.cat/es/cultura/caixaforum-guggenheim-bilbao-museos-crecen_386530_102.html

F. CADENAS, J. (20 de setembre de 2019) La historia de Oriente Medio contada a través de su lujo. Web. *El País*. Recuperat de:

- https://elpais.com/ccaa/2019/09/19/madrid/1568912227_402097.html

FUNDACIÓN MAPFRE (s.d.) Sala Casa Garriga Nogués: Art per a tothom al cor de Barcelona. Web. *Fundación Mapfre*. Recuperat de:

- <https://www.fundacionmapfre.org/fundacion/en/exhibitions/catalan-sala-casa-garriga-nogues/>

GABINET TÈCNIC DEL DEPARTAMENT DE CULTURA (2019) Enquesta de participació cultural a Catalunya 2017. DeCultura núm. 59. Recuperat de:

- <https://dadesculturals.gencat.cat/ca/detalls/publicacio/57-participacio-2017>

GELI, C. (19 de març de 2012) Goya bate rècords en Caixaforum con 5.075 visitas al día de media. Web. *El País*. Recuperat de:

- https://elpais.com/ccaa/2012/03/18/catalunya/1332104364_165776.html

GELI, C. (12 de juliol de 2019) Pompidou y CaixaForum, una alianza de museo. Web. *La Vanguardia*. Recuperat de:

- https://elpais.com/ccaa/2019/07/11/catalunya/1562876361_686840.html

GESOP (2017) Museus de Barcelona: Explotació estadística de les dades de visitants de 2016. Recuperat de:

- http://www.bcn.cat/cultura/docs/926_00_Total16Museus_Informe.pdf

GESOP (2019) Museus de Barcelona: Explotació estadística de les dades de visitants de 2018. Recuperat de:

- http://www.bcn.cat/cultura/docs/1201_EnquestaMuseus2018.pdf

GUÍA DEL OCIO (s.d.) CaixaForum Barcelona. Web. *Guía del ocio*. Recuperat de:

- <https://www.guiadelocio.com/barcelona/arte/barcelona/caixaforum-barcelona>

IBÁÑEZ, GIMÉNEZ, M. (2002) La polisemia en los Montajes de las exposiciones temporales: diálogos obra-espacio. *Museo. Volum 8*, pp. 37-42. Recuperat de:

- <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2498672>

ICOM (s.d.) Definición de Museo. Web. *International Council Of Museums*. Recuperat de:

- <https://icom.museum/es/actividades/normas-y-directrices/definicion-del-museo/>

INFO ENPUNTO (13 de gener de 2020) Los centros CaixaForum y CosmoCaixa en España recibieron 7.055.861 personas en 2019 Web. *Info Enpunto*. Recuperat de:

- <http://infoenpunto.com/art/25424/los-centros-caixaforum-y-cosmocaixa-en-espana-recibieron-7055861-personas-en-2019>

INFO ENPUNTO (8 de febrer de 2020) ‘La Caixa’ iniciará la construcción de CaixaForum Valencia, la primera semana de marzo. Web. *Info Enpunto*. Recuperat de:

- <http://infoenpunto.com/art/25539/la-caixa-iniciara-la-construccion-de-caixaforum-valencia-la-primera-semana-de-marzo>

INSTITUT CATALÀ DE RECERCA EN PATRIMONI CULTURAL (2019) Enquesta de participació cultural a Catalunya 2018. Resultats relatius a les pràctiques culturals dels catalans: museus i altres centres expositius. Recuperat de:

- <http://observatoripublics.icrpc.cat/files/enquesta-de-participacio-cultural-a-catalunya-2018.-museus-i-altres-centres-expositius.pdf#page=28&zoom=100,90,113>

INSTITUT CATALÀ DE RECERCA EN PATRIMONI CULTURAL (2020) Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Les exposicions temporals dels Museus Registrats de Catalunya 2018. Recuperat de:

- <http://observatoripublics.icrpc.cat/files/200110-exposicions-temporals-dels-museus-de-catalunya-2018.pdf>

INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (7 de gener de 2019) Els museus i centres d'exposició municipals han rebut un total de 4.624.441 visitants l'any 2018. *Institut de Cultura de Barcelona: Servei de premsa*. Recuperat de:

- <https://premsaicub.bcn.cat/2019/01/07/els-museus-i-centres-dexposicio-municipals-han-rebut-un-total-de-4-624-441-visitants-lany-2018/>

INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (2 de maig de 2019) La ‘Nit dels Museus’ celebra la seva edició més metropolitana de la mà de 84 equipaments. *Institut de Cultura de Barcelona: Servei de premsa*. Recuperat de:

- <https://premsaicub.bcn.cat/2019/05/02/la-nit-dels-museus-celebra-la-seva-edicio-mes-metropolitana-de-la-ma-de-84-equipaments/>

INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (23 de desembre de 2019) Els museus i centres d'exposició municipals han rebut 4.824.376 visitants l'any 2019. *Institut de Cultura de Barcelona: Servei de premsa*. Recuperat de:

- <https://premsaicub.bcn.cat/2019/12/23/els-museus-i-centres-dexposicio-municipals-han-rebut-4-824-376-visitants-lany-2019/>

INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (2020) Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona: Procés d'elaboració i anàlisi de resultats. Recuperat de:

- https://barcelonadadescultura.bcn.cat/wp-content/uploads/2020/02/EnqCultura2019_Informe_CA.pdf

LATAMUDA (5 de desembre de 2018) El CaixaForum Sevilla muestra los dioses del Prado. Web. *Latamuda*. Recuperat de:

- <http://latamuda.com/el-caixaforum-sevilla-muestra-los-dioses-del-prado>

L.C. (9 de gener de 2020) Siete millones de visitantes asisten a las exposiciones de Fundació La Caixa. Web. *20 minutos*. Recuperat de:

- <https://www.20minutos.es/noticia/4109115/0/siete-millones-de-visitantes-asisten-a-las-exposiciones-de-fundacio-la-caixa/>

LÓPEZ-ROLDÁN, P. I FACHELLI, S. (2015) Metodología de la Investigación Social Cuantitativa. Web. *Recursos para la investigación social*. Recuperat de:

- <http://pagines.uab.cat/plopez/content/manual-misc>

MONTAÑÉS, J. A. (21 de gener de 2013) Caixaforum cambia de estrategia y cobrará por ver sus exposiciones. Web. *El País*. Recuperat de:

- https://elpais.com/ccaa/2013/01/21/catalunya/1358802389_647868.html

MOYA, M. (2 de març de 2012) Caixaforum celebra sus 10 años con 7,3 millones de visitantes. Web. *El País*. Recuperat de:

- https://elpais.com/ccaa/2012/03/02/catalunya/1330726597_314469.html

MNAC (11 d'octubre de 2018) Exposicions que viatgen: programació 2019/2. Blog. *Museu Nacional d'Art de Catalunya*. Recuperat de:

- <https://blog.museunacional.cat/exposicions-que-viatgen-programacio-2019-2/>

OBRA SOCIAL LA CAIXA(s.d.^a) *La historia del grupo*. Recuperat de:

- https://www.caixabank.com/deployedfiles/comunicacion/Enlaces/Historia_final.pdf

OBRA SOCIAL LA CAIXA(s.d.^b) CaixaForum [Arxiu en vídeo]. Recuperat de:

- <https://obrasociallacaixa.org/ca/cultura/caixaforum>

OBRA SOCIAL LA CAIXA(s.d.^c) Cultura i educació. Web. *Obra Social La Caixa*. Recuperat de:

- <https://fundacaolacaixa.pt/ca/web/guest/cultura-y-educacion>

OBRA SOCIAL LA CAIXA(s.d.^d) Suport a la creació. Web. *Obra Social La Caixa*. Recuperat de:

- <https://fundacaolacaixa.pt/es/web/guest/cultura/apoyo-a-la-creacion/convocatoria-de-comisariado/convocatoria>

OBRA SOCIAL LA CAIXA (s.d.^e) Cultura. Web. *Obra Social La Caixa*. Recuperat de:

- <https://obrasociallacaixa.org/ca/cultura>

OBSERVATORI DE DADES CULTURALS DE BARCELONA (s.d.) Context. Web. *Museus i espais d'exposicions*. Recuperat de:

- <http://barcelonadadescultura.bcn.cat/museus-i-espais-dexposicions/context/>

OLLÉ PONS, J. (2002) La relación entre la Fundación “La Caixa” como promotor de exposiciones temporales y los Museos. *Museo. Volum 8*, pp. 137-145. Recuperat de:

- <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2507558>

PACHECO, L. (18 de novembre de 2015) El edificio histórico de CosmoCaixa, el asilo que abrió su puerta a la ciencia. Web. *El Periódico*. Recuperat de:

- <https://www.elperiodico.com/es/sarria-sant-gervasi/20151117/el-edificio-historico-de-cosmocaixa-el-asilo-que-abrio-su-puerta-a-la-ciencia-4680530>

PARIS, J. (4 de febrer de 2020) Monet pinta el nou centre d'arts digitals, l'Ideal. *Betevé*. Recuperat de:

- <https://beteve.cat/artic/monet-ideal-art-digital/>

PLAYÀ MASET, J. (18 de febrer de 2020) El MNAC ingresa dos dibujos que Gaudí hizo para la iglesia de la colonia Güell. *La Vanguardia*. Recuperat de:

- <https://www.lavanguardia.com/cultura/20200218/473646305970/el-mnac-ingresa-dos-dibujos-que-gaudi-hizo-para-la-iglesia-de-la-colonia-guell.html>

PRATS, C. (1999) Plan museológico y exposiciones temporales. *Museo. Volum 8*, pp. 43-49. Recuperat de:

- <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2334326>

RAMOS LIZANA, M. (2007). *El turismo cultural, los museos y su planificación*. Gijón: Trea.

SESÉ, T. (8 d'octubre de 2019) Mapfre abrirá un centro internacional de fotografía en Barcelona. *La Vanguardia*. Recuperat de:

- <https://www.lavanguardia.com/cultura/20191008/47872220453/fundacion-mapfre-centro-fotografia.html>

VALDÉS SAGUÉS, M. (1999). *La difusión cultural en el museo: servicios destinados al gran público*. Gijón: Trea.

VOZMEDIANO, E. (20 de desembre de 2002) Las exposiciones temporales. Web. *Elena Vozmediano. Crítica de arte y políticas culturales*. Recuperat de:

- <http://elena.vozmediano.info/las-exposiciones-temporales/>

ANNEX

Model d'enquesta

1. Sexe

- ☐ Masculí
- ☐ Femení
- ☐ Altres
- ☐ Prefereixo no indicar-ho

2. Edat

- ☐ Menys de 12 anys
- ☐ De 13 a 17 anys
- ☐ De 18 a 25 anys
- ☐ De 26 a 35 anys
- ☐ De 36 a 45 anys
- ☐ De 46 a 55 anys
- ☐ De 56 a 65 anys
- ☐ 66 anys o més

3. A quin districte de Barcelona vius?

- ☐ Ciutat Vella
- ☐ Eixample
- ☐ Sants-Montjuïc
- ☐ Les Corts
- ☐ Sarrià-Sant Gervasi
- ☐ Gràcia
- ☐ Horta-Guinardó
- ☐ Nou Barris
- ☐ Sant Andreu
- ☐ Sant Martí

4. Has visitat algun museu o exposició en els últims 12 mesos?

- ☐ Sí
- ☐ No

5. Has visitat algun museu o exposició a la ciutat de Barcelona en els últims 12 mesos?

- ☐ Sí
- ☐ No

- 6.** Què et fa decidir visitar un museu o una exposició? [màxim 3 respostes]
- El preu
  - Que me'n hagi parlat un conegut
  - La temàtica del que s'exposa
  - Que el museu o exposició es trobi en un indret d'especial interès (edificis històrics, miradors...)
  - Que compti amb activitats complementàries (visites guiades, tallers...)
  - Que tingui gran presència en xarxes socials
  - Que tingui gran presència en la publicitat (diaris, marquesines...)
  - Que contingui obres famoses i/o artistes de renom
  - La facilitat d'arribar (bona connexió de transport)
  - Que el museu o exposició sigui sensorial o immersiu
- 7.** Recordes quant et va costar la teva entrada individual de l'últim museu o exposició que vas visitar? Si no ho recordes indica un preu aproximat.
- Gratuït
  - De 1 a 5€
  - De 6 a 10€
  - De 11 a 25€
  - Més de 25€
- 8.** Ets client de La Caixa?
- Sí
  - No
- 9.** Has anat mai a veure una exposició al CaixaForum Barcelona?
- Sí
  - No
- 9.1** [En cas negatiu] Indica per quines raons no has anat mai al CaixaForum Barcelona. [màxim 3 respostes]
- No conec el centre
  - No m'assabento de les seves exposicions
  - No tinc temps
  - El preu
  - No trobo que les exposicions siguin d'interès
  - No trobo que les exposicions siguin de qualitat
  - No m'agrada la filosofia del centre
  - No tinc facilitat de transport fins al centre
  - Altres _____

[Fi de l'enquesta]

10. Amb quina freqüència vas al CaixaForum Barcelona?

- ☐ 3 o més vegades a l'any
- ☐ 2 vegades a l'any
- ☐ 1 vegada a l'any
- ☐ Menys d'un cop a l'any

11. T'agradaria visitar més sovint el CaixaForum Barcelona?

- ☐ Sí
- ☐ No

11.1 [En cas afirmatiu] Per què no hi vas més, actualment? [màxim 3 respostes]

- ☐ Falta de temps
- ☐ No fan tantes exposicions que m'interessin
- ☐ No tinc amb qui anar
- ☐ Pel preu
- ☐ No tinc facilitat de transport fins al centre
- ☐ Altres _____

12. Què valors més de les exposicions del CaixaForum Barcelona? [màxim 3 respostes]

- ☐ El preu / la gratuïtat (en el cas dels clients de La Caixa)
- ☐ La qualitat de les seves exposicions
- ☐ Les activitats complementàries sobre les exposicions (visites guiades, tallers...)
- ☐ El prestigi de les obres/artistes que conformen les exposicions
- ☐ Les col·laboracions amb grans museus internacionals
- ☐ La temàtica de les seves exposicions
- ☐ La facilitat de transport fins al centre
- ☐ L'edifici en el qual es situa
- ☐ Altres _____

13. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a tu, com a usuari?

Poca afectació 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Molta afectació

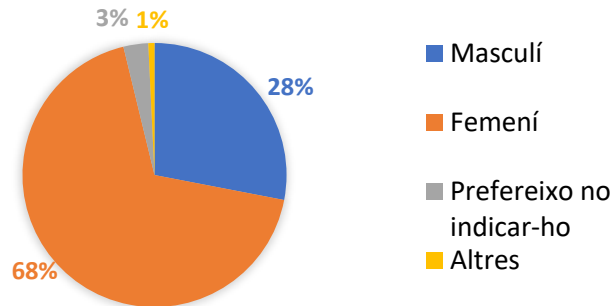
14. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a la ciutat de Barcelona?

Poca afectació 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Molta afectació

Gràfiques de resultats

1. Sexe

Masculí	Femení	Prefereixo no indicar-ho	Altres
37	90	4	1

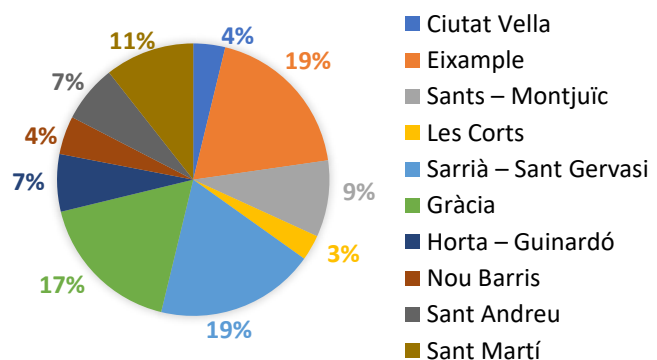
2. Edat

De 18 a 25 anys	132
-----------------	-----

S'han descartat un total de 14 respostes que no s'adequaven a l'edat requerida.

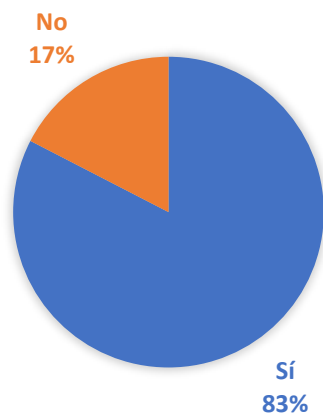
3. A quin districte de Barcelona vius?

Ciutat Vella	5
Eixample	25
Sants – Montjuïc	12
Les Corts	4
Sarrià – Sant Gervasi	25
Gràcia	23
Horta – Guinardó	9
Nou Barris	6
Sant Andreu	9
Sant Martí	14

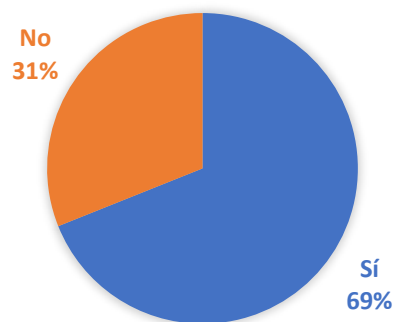
4. Has visitat algun museu o exposició en els últims 12 mesos?

Sí	No
109	23

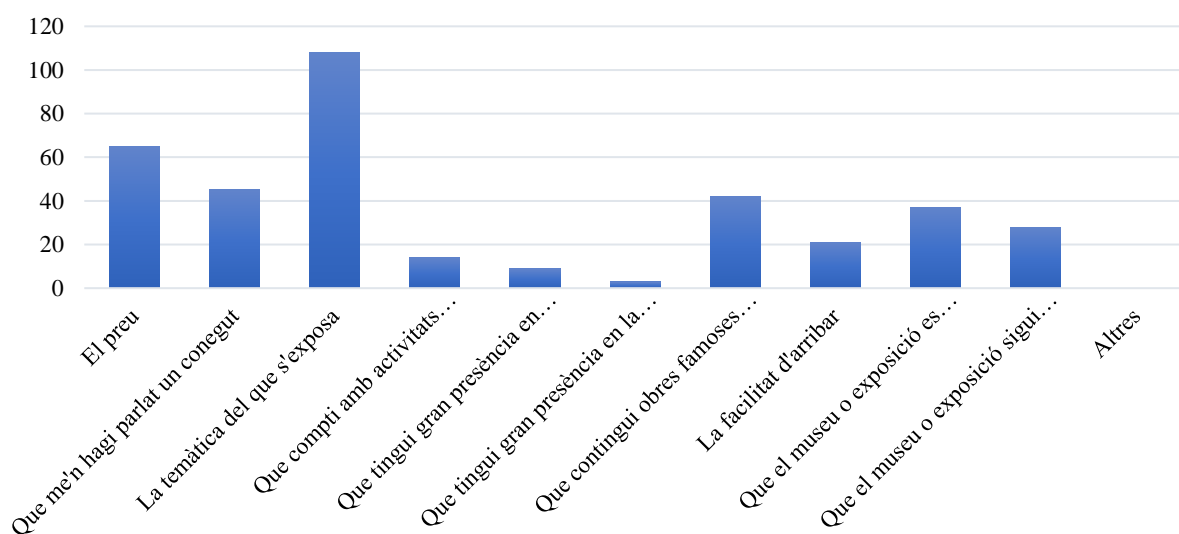

5. Has visitat algun museu o exposició a la ciutat de Barcelona en els últims 12 mesos?

Sí	No
91	41

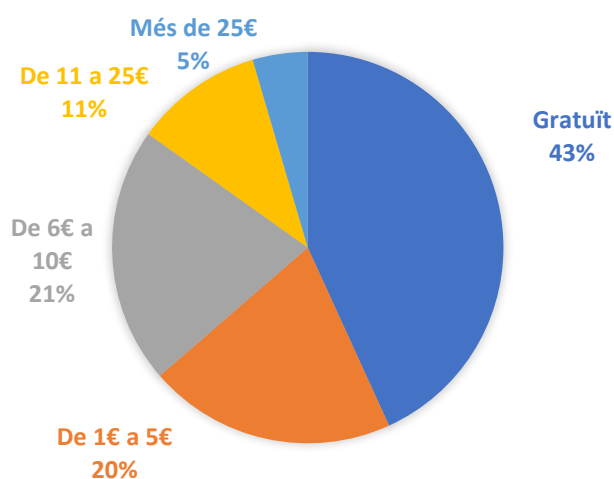
6. Què et fa decidir visitar un museu o una exposició?

El preu	65
Que me'n hagi parlat un conegut	45
La temàtica del que s'exposa	108
Que compti amb activitats complementàries	14
Que tingui gran presència en xarxes socials	9
Que tingui gran presència en la publicitat	3
Que contingui obres famoses i/o artistes de renom	42
La facilitat d'arribar	21
Que el museu o exposició es trobi en un indret d'especial interès	37
Que el museu o exposició sigui sensorial o immersiu	28
Altres	0

7. Recordes quant et va costar la teva entrada individual de l'últim museu o exposició que vas visitar? Si no ho recordes, indica un preu aproximat

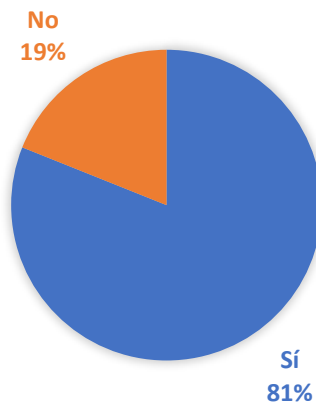
Gratuït	57
De 1€ a 5€	27
De 6€ a 10€	28
De 11 a 25€	14
Més de 25€	6

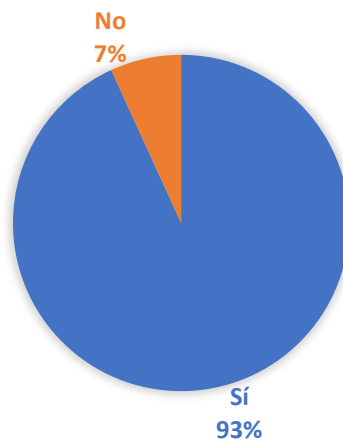
8. Ets client de La Caixa?

Sí	No
107	25

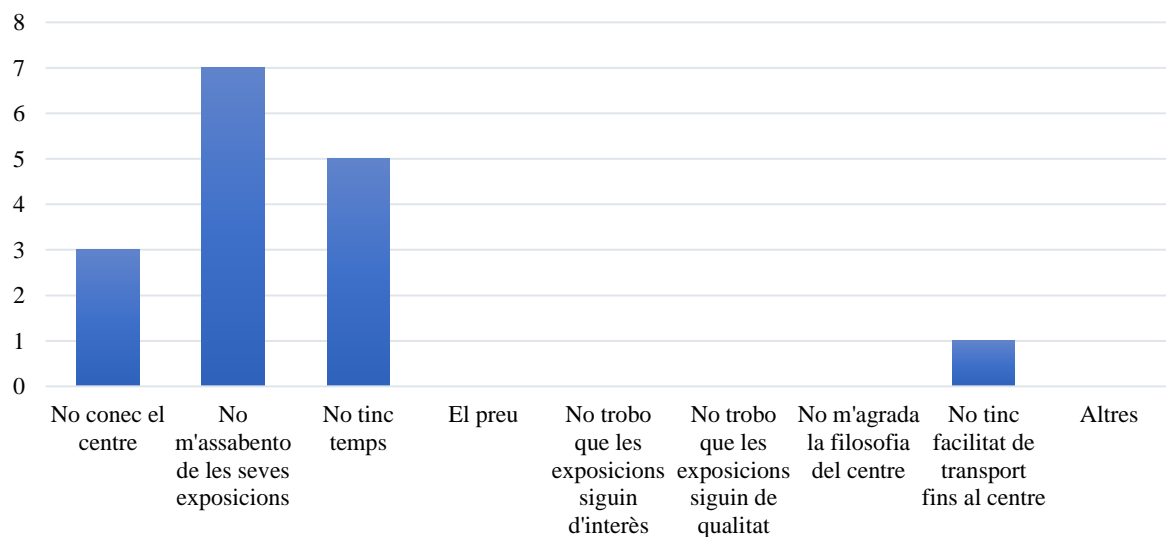

9. Has anat mai a veure una exposició al CaixaForum Barcelona?

Sí	No
123	9

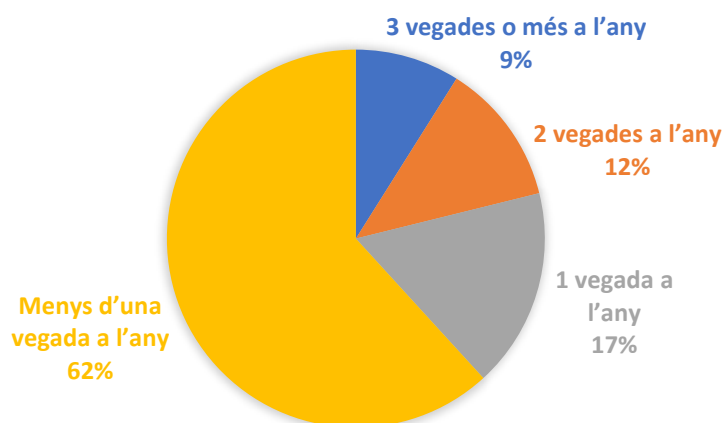
9.1 Indica per quines raons no has anat mai al CaixaForum Barcelona

No conec el centre	3
No m'assabento de les seves exposicions	7
No tinc temps	5
El preu	0
No trobo que les exposicions siguin d'interès	0
No trobo que les exposicions siguin de qualitat	0
No m'agrada la filosofia del centre	0
No tinc facilitat de transport fins al centre	1
Altres	0

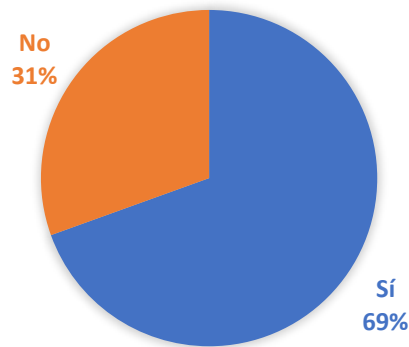
10. Amb quina freqüència vas al CaixaForum Barcelona?

3 vegades o més a l'any	11
2 vegades a l'any	15
1 vegada a l'any	21
Menys d'una vegada a l'any	76

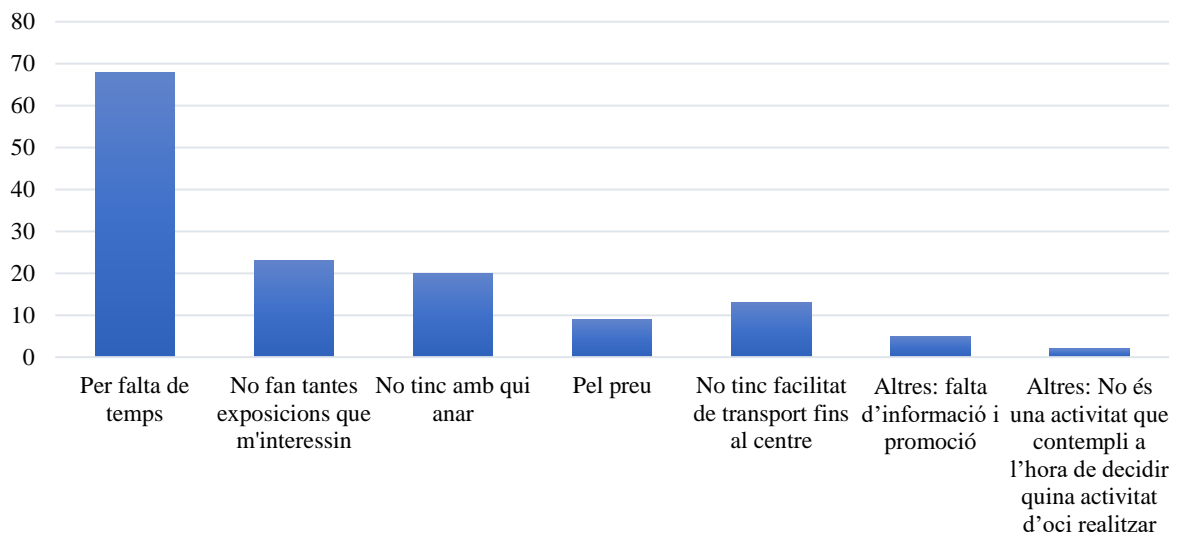

11. T'agradaria visitar més a sovint el CaixaForum Barcelona?

Sí	No
87	36

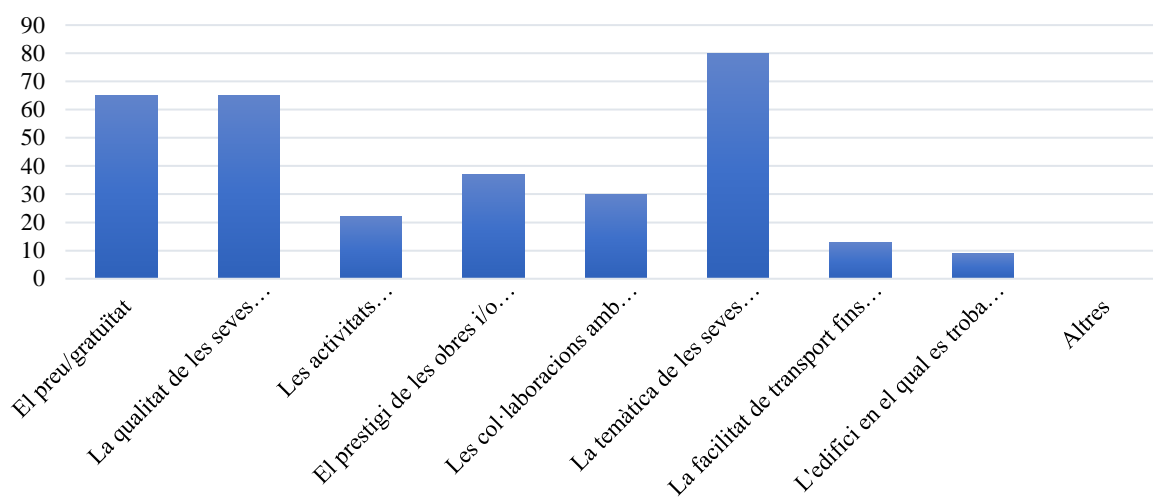

11.1 Per què no hi vas més, actualment?

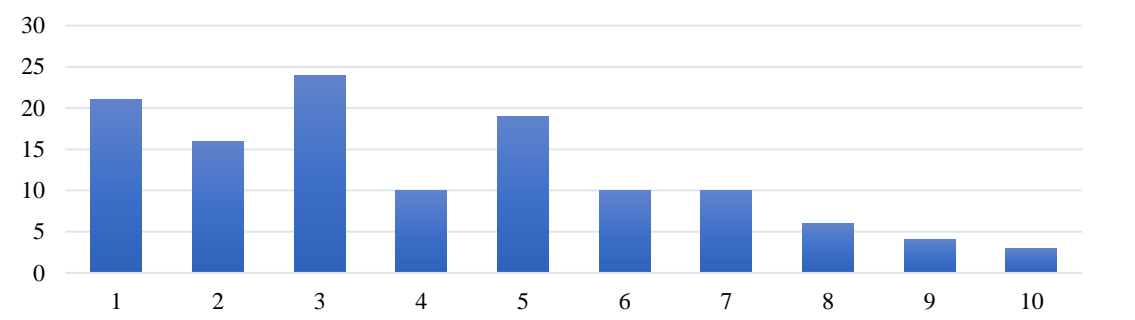
Per falta de temps	68
No fan tantes exposicions que m'interessin	23
No tinc amb qui anar	20
Pel preu	9
No tinc facilitat de transport fins al centre	13
Altres: falta d'informació i promoció	5
Altres: No és una activitat que contempli a l'hora de decidir quina activitat d'oci realitzar	2

12. Què valors més de les exposicions del CaixaForum Barcelona?

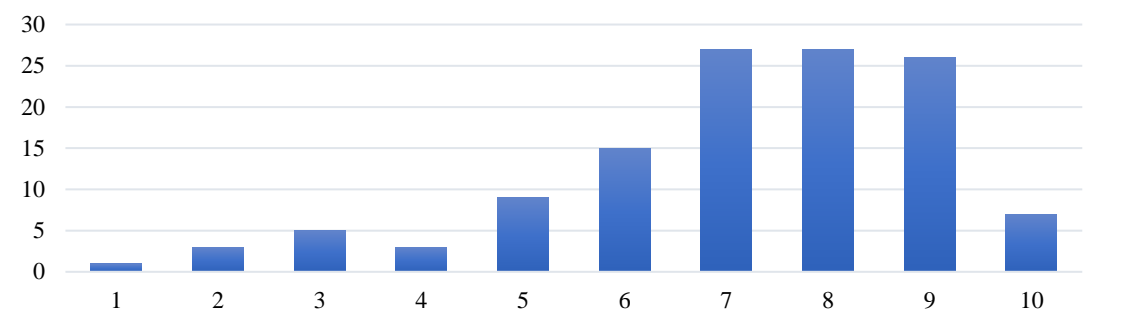
El preu/gratuïtat	65
La qualitat de les seves exposicions	65
Les activitats complementàries sobre les exposicions	22
El prestigi de les obres i/o artistes que conformen les exposicions	37
Les col·laboracions amb grans museus internacionals	30
La temàtica de les seves exposicions	80
La facilitat de transport fins al centre	13
L'edifici en el que es troba el centre	7
Altres	0

13. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a tu, com a usuari?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
21	16	24	10	19	10	10	6	4	3

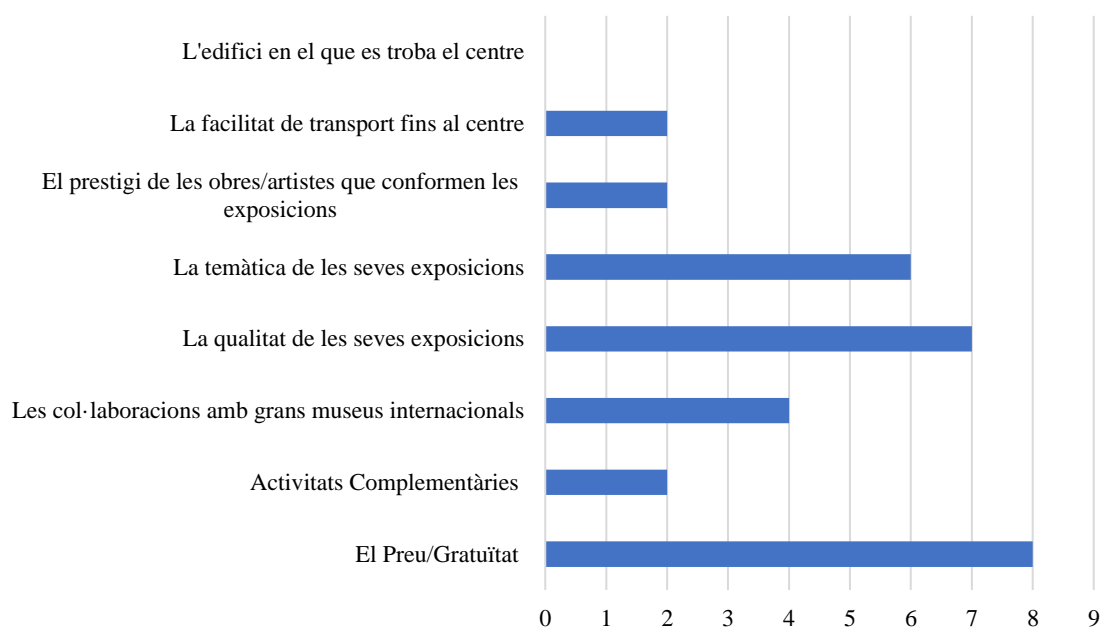
14. En una escala del 1 al 10, quant creus que afectaria una hipotètica desaparició del CaixaForum per a la ciutat de Barcelona?

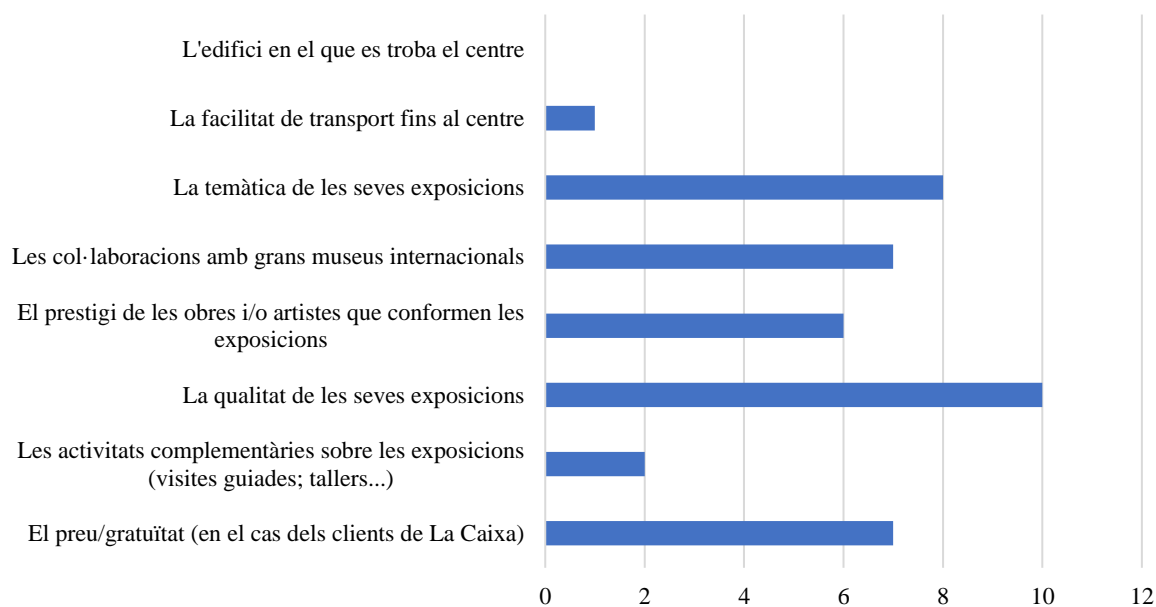
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	3	5	3	9	15	27	27	26	7

Gràfiques d'encreuament de dades

- Què valora del CaixaForum la gent que hi va 3 vegades o més a l'any?

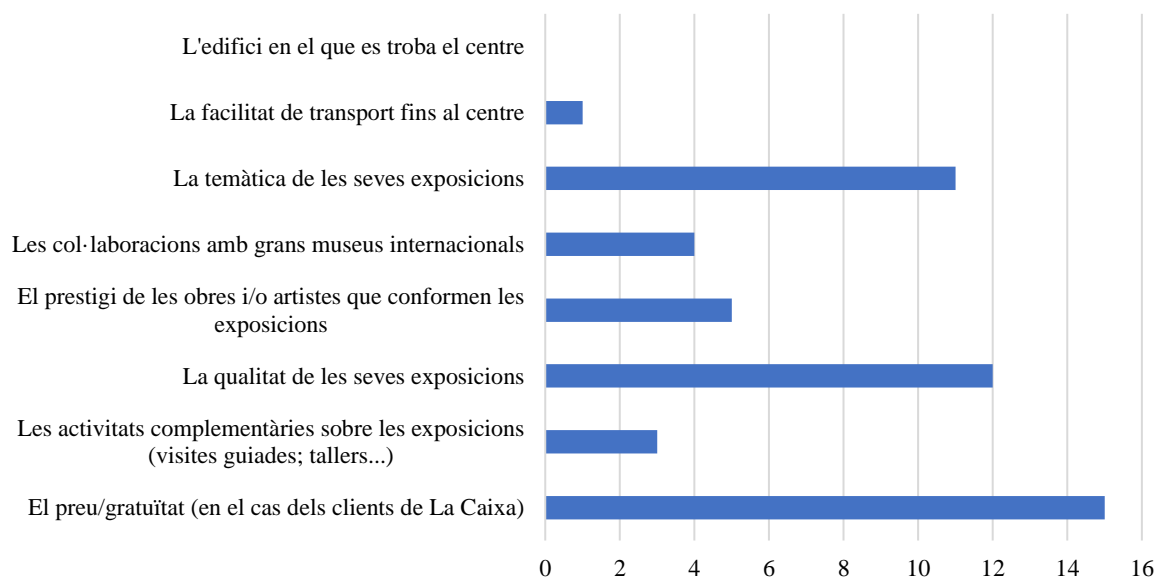

- Què valora del CaixaForum la gent que hi va 2 vegades a l'any?

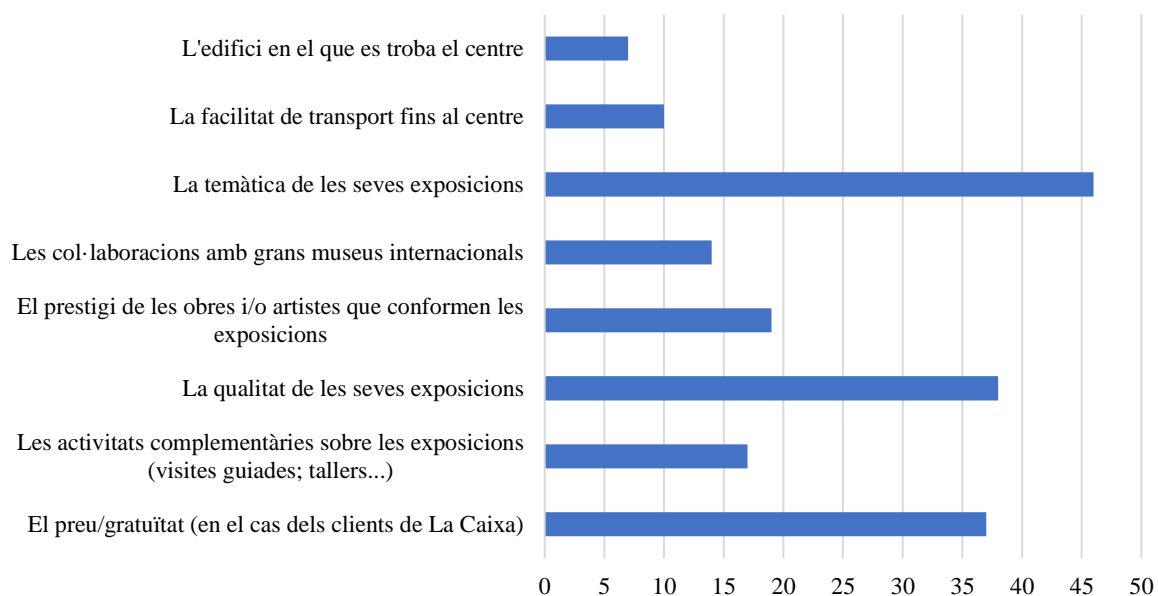

-

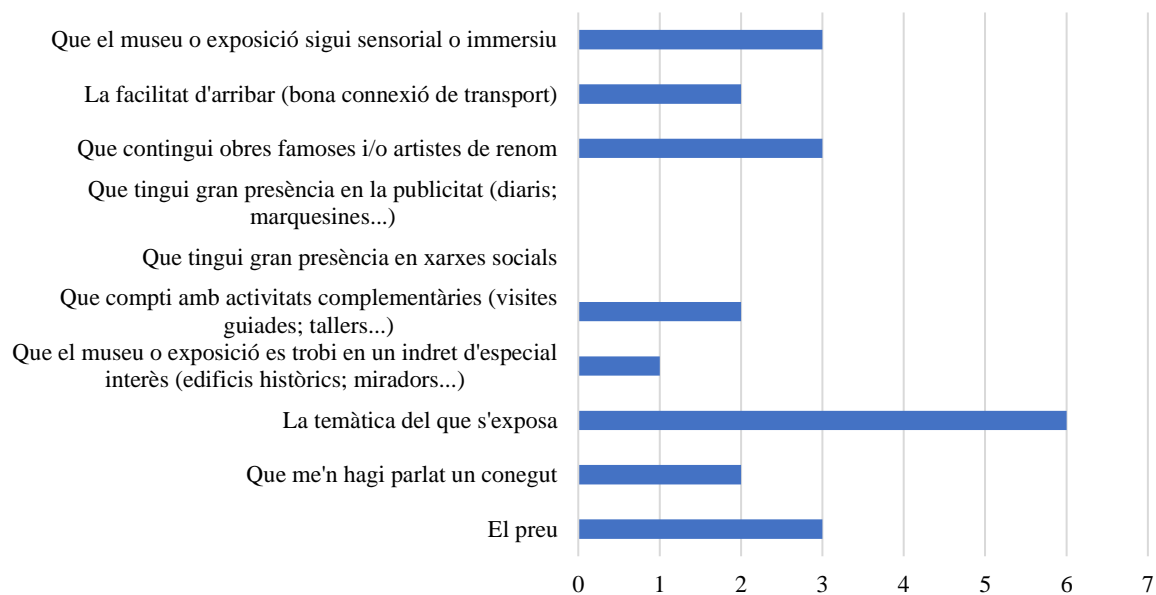
Què valora del CaixaForum la gent que hi va 1 vegada a l'any?

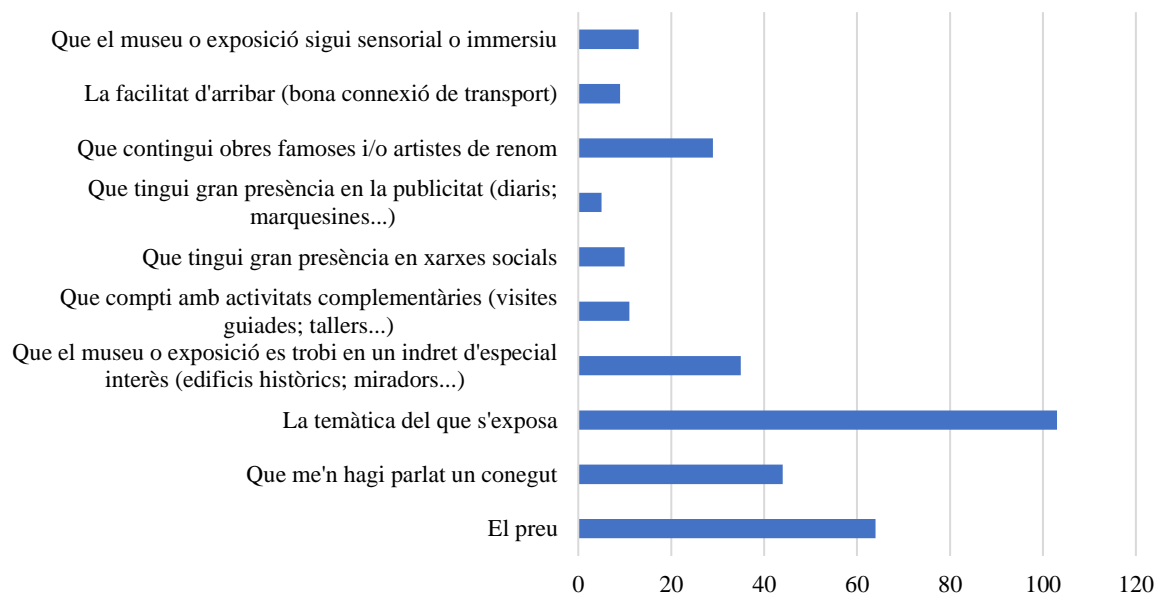
- Què valora del CaixaForum la gent que hi va menys d'una vegada a l'any?

- Què valora en un museu la gent que no va al CaixaForum?

- Què valora en un museu la gent que sí va al CaixaForum?

- Com valora l'impacte del CaixaForum la gent que hi va dues vegades o més a l'any envers ell mateix i la ciutat de Barcelona? Com valora la gent l'impacte del CaixaForum la gent que hi va una vegada o menys a l'any envers ell mateix i la ciutat de Barcelona? [Calculat a través de la mitjana de les respostes.]

	Gent que hi va una vegada a o menys a l'any	Gent que hi va dues vegades o més a l'any
Envers ells com a usuaris	3,5	6,5
Envers la ciutat	7	7,5

